

Proces oddlužení fyzických osob s dopadem do účetnictví zaměstnavatelů

Kateřina Mintělová

Bakalářská práce
2015

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina Mintělová**
Osobní číslo: **M11989**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Proces oddlužení fyzické osoby s dopadem do účetnictví zaměstnavatele**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte literární rešerši dostupných pramenů se zaměřením na problematiku oddlužení v insolvenčním řízení.

II. Praktická část

- Provedte analýzu průběhu insolvenčního řízení u vybrané fyzické osoby a jeho zaměstnavatele včetně účetního hlediska.
- Na základě provedené analýzy navrhnete postup účtování u zaměstnavatele.
- Navrhnete závěrečná doporučení a zhodnoťte jejich význam a přínos.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický. 2., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011. 440 s. ISBN 978-80-7201-862-8.

RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008. 471 s. ISBN 978-80-7357-329-4.

SCHÖNFELD, Jaroslav. Moderní pohled na oceňování pohledávek: problém aktiv zvláště v insolvenčním řízení. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2011. 169 s. ISBN 978-80-7400-302-8.

WOOD, Philip R. Law and practice of international finance series. 2nd ed. London: Thomson/Sweet, 2007. 1064 s. ISBN 978-184-7032-140.

ZELENKA, Jaroslav. Insolvenční zákon: (zákon č. 182/2006 Sb., ve znění zákona č. 312/2006 Sb., č. 108/2007 Sb., č. 296/2007 Sb. a č. 362/2007 Sb.) : poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2008. 796 s. ISBN 978-80-7201-707-2.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Eva Kuderová

Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: 16. února 2015

Termín odevzdání bakalářské práce: 15. května 2015

Ve Zlíně dne 16. února 2015

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA

BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byla jsem seznámena s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na bakalářské práci pracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala. V případě publikace výsledků budu uvedena jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 15.5.2015

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Cílem této bakalářské práce je zpracování vhodné metodiky pro zaměstnavatele, jejichž zaměstnanec se dostal do procesu oddlužení. V teoretické části je zpracována literární rešerše dostupných informačních i legislativních pramenů zaměřených na problematiku insolvence, konkrétněji potom oddlužení fyzických osob. Praktická část názorně popisuje proces oddlužení u vybrané fyzické osoby. Následně je do detailu uveden postup při výpočtu mzdy zaměstnance dlužníka s jejím následným zaúčtováním.

Klíčová slova: insolvenční řízení, oddlužení, splátkový kalendář, dlužník, věřitel, srážky ze mzdy

ABSTRACT

The aim of this work is to elaborate a suitable methodology for employers whose staff got into the process of deleveraging. The theoretical part deals with the literary research all available information and legislative sources focused on the issue of insolvency, debt relief and more specifically on natural person. The practical part vividly describes the process of debt relief for selected individuals. Subsequently is presented in detail the procedure for calculating the wages of an employee of the debtor with its subsequent posting.

Keywords: Insolvency Proceedings, Debt Relief, Repayment Schedule, Debtor, Creditor, Payroll Deduction

Tímto bych ráda poděkovala paní Ing. Evě Kuderové za odborné vedení, cenné rady a připomínky při zpracování práce.

Dále bych ráda poděkovala daňové poradkyni Ing. Zuzaně Baránkové za praktické rady a podklady, které mi ochotně po celý čas poskytovala.

OBSAH

ÚVOD	10
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	12
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 INSOLVENCE A PODSTATA INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ	14
1.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	14
1.1.1 Insolvenční řízení	14
1.1.2 Insolvenční rejstřík	14
1.1.3 Insolvenční správce	14
1.1.4 Insolvenční soud.....	15
1.1.5 Insolvenční návrh	15
1.1.6 Majetková podstata	15
1.1.7 Zajištěný věřitel.....	15
1.1.8 Lhůta pro podání přihlášky	15
1.1.9 Rozvrhové usnesení	16
1.1.10 Konečná zpráva	16
1.1.11 Průběh insolvenčního řízení	16
2 ÚPADEK	17
2.1 VYMEZENÍ POJMU ÚPADEK	17
2.1.1 Úpadek pro platební neschopnost	18
2.1.2 Úpadek pro předlužení	18
2.2 POVINNOST PODÁNÍ INSOLVENČNÍHO NÁVRHU	19
2.3 ZPŮSOBY ŘEŠENÍ ÚPADKU	19
2.3.1 Konkurz.....	20
2.3.2 Reorganizace	20
2.3.3 Oddlužení	21
3 PROCES ODDLUŽENÍ	23
3.1 SUBJEKT ODDLUŽENÍ A EKONOMICKÁ PODSTATA ODDLUŽENÍ.....	23
3.1.1 Subjekt oddlužení neboli dlužník.....	23
3.1.2 Oddlužení a jeho ekonomická podstata.....	24
3.1.3 Odnětí dlužníkovy osvobození	24
3.2 PODMÍNKY POVOLENÍ ODDLUŽENÍ.....	25
3.2.1 Náležitosti návrhu na povolení oddlužení.....	25
3.2.2 Věcné podmínky povolení oddlužení.....	26
3.2.3 Vliv věřitelů na volbu formy oddlužení	26
3.3 NÁVRH NA POVOLENÍ ODDLUŽENÍ	27
3.3.1 Příloha návrhu na povolení oddlužení.....	29
3.4 POVOLENÍ ODDLUŽENÍ	30
3.4.1 Přezkumné jednání a schůze věřitelů	30
3.5 FORMY ODDLUŽENÍ A USPOKOJENÍ ZAJIŠTĚNÝCH VĚŘITELŮ	31
3.5.1 Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty	31
3.5.2 Oddlužení plněním splátkového kalendáře	32
3.5.3 Uspokojení zajištěných věřitelů	33

3.6	EVIDENCE PŘÍJMŮ A SPLÁTEK PŘI ODDLUŽENÍ.....	34
3.7	UKONČENÍ ODDLUŽENÍ.....	35
3.7.1	Splnění oddlužení.....	35
3.7.2	Zrušení oddlužení přeměnou na konkurz.....	36
4	ODDLUŽENÍ Z POHLEDU ZAMĚSTNAVATELE	37
4.1	LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA SRÁŽEK ZE MZDY	37
4.2	SRÁŽKY ZE MZDY	38
4.2.1	Rozsah srážek ze mzdy	38
4.3	NAŘÍZENÍ A PROVÁDĚNÍ SRÁŽEK ZE MZDY	39
4.4	POVINNOST ZAMĚSTNAVATELE	39
II	PRAKTICKÁ ČÁST	41
5	INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ VE STATISTIKÁCH.....	42
5.1	VÝVOJ INSOLVENCÍ V ČR V LETECH 2008–2014.....	42
5.1.1	Vývoj insolvencí podnikatelů a nepodnikatelů v letech 2008–2014	43
5.2	STATISTIKA NÁVRHŮ NA ODDLUŽENÍ V LETECH 2008–2013	44
6	PROCES ODDLUŽENÍ U PANA „R“	45
6.1	MAJETKOVÉ POMĚRY PANA „R“	45
6.2	PODÁNÍ INSOLVENČNÍHO NÁVRHU SPOJENÉHO S NÁVRHEM NA POVOLENÍ ODDLUŽENÍ.....	45
	Je možné oddlužení na základě podaného insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na oddlužení?.....	48
6.3	ZAHÁJENÍ INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ	48
6.4	USNESENÍ O POVOLENÍ ODDLUŽENÍ PANA „R“	49
6.5	PŘIHLÁŠENÉ NEZAJIŠTĚNÉ POHLEDÁVKY	49
6.6	PŘEZKUMNÉ JEDNÁNÍ A SCHŮZE VĚŘITELŮ	50
6.6.1	Přezkumné jednání	50
6.6.2	Schůze věřitelů	50
6.7	SCHVÁLENÍ ODDLUŽENÍ PLNĚNÍM SPLÁTKOVÉHO KALENDÁŘE.....	51
7	PROVÁDĚNÍ SRÁŽEK ZE MZDY	52
7.1	VÝPOČET SPLÁTEK PŘI ODDLUŽENÍ PLNĚNÍM SPLÁTKOVÉHO KALENDÁŘE	52
7.2	VÝPOČET MZDY A NEZABAVITELNÉ ČÁSTKY U PANÍ „K“	53
7.3	VÝPOČET MZDY A NEZABAVITELNÉ ČÁSTKY PANA „R“	56
7.3.1	Výplatní lístek pana „R“	58
7.4	ÚČTOVÁNÍ O MZDĚ PANA „R“ U JEHO ZAMĚSTNAVATELE.....	59
8	ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ A ZHODNOCENÍ JEJICH VÝZNAMU A PŘÍNOSU	62
	Výhody oddlužení z pohledu dlužníka:	62
	Nevýhody oddlužení z pohledu dlužníka:	62
	Výhody oddlužení z pohledu věřitele:	62
	Nevýhody oddlužení z pohledu věřitele:	63
	Výhody oddlužení z pohledu zaměstnavatele dlužníka:	63
	Nevýhody oddlužení z pohledu zaměstnavatele dlužníka:	63
	ZÁVĚR	65

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	66
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	69
SEZNAM OBRÁZKŮ	71
SEZNAM TABULEK.....	72
SEZNAM PŘÍLOH.....	73

ÚVOD

Existence dluhu se datuje od vzniku samotného lidstva. Ovšem pohled na něj se čím dál více vyvíjí. Generace našich prarodičů byla vůči dluhu rozhodně konzervativnější než je dnes naše generace (ačkoli to nemusí nutně platit v současnosti, neboť procento zadlužení seniorů rozhodně není mizivé). V dnešní době je trendem mít vše pohodlně a ihned, bez ohledu na to, zdali na to máme či nikoli. Tím pádem se zvyšuje zadlužení obyvatelstva, které čím dál hojněji využívá bankovních produktů, jako jsou úvěry, kreditní karty či hypotéky.

Nástup hospodářské krize zapříčinil značné finanční potíže či dokonce krach mnohých firem, což šlo samozřejmě ruku v ruce s propouštěním zaměstnanců či významným snížením jejich mezd. V tomto důsledku se zvýšila platební neschopnost u značné části obyvatelstva. Je všeobecně známo, že finanční gramotnost obyvatel České republiky se pohybuje na nižší úrovni. Z důvodu absence těchto znalostí mnozí zadlužení neřeší svou platební neschopnost téměř vůbec. Na druhou stranu existují ale i tací, kteří svou neúnosnou situací vyřešit chtějí a jdou tak naproti „lepším zítřkům“. Fyzické osoby nepodnikatelé, kteří se dostali do platební neschopnosti, mohou svou situaci řešit prostřednictvím oddlužení, které upravuje zákon č. 182/2006, Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

Cílem mé bakalářské práce je v souvislosti s výše uvedenými fakty analýza procesu oddlužení u vybrané fyzické osoby s následným zpracováním vhodné metodiky pro jeho zaměstnavatele. V teoretické části proto zpracuji literární rešerši všech dostupných informačních i legislativních pramenů zaměřených na problematiku insolvence, konkrétněji potom oddlužení fyzických osob.

V první části této bakalářské práce vymezím základní pojmy týkající se insolvence a insolvenčního řízení. Druhou kapitolu věnuji úpadku a způsobu jeho řešení. Dále detailně popíšu proces oddlužení v insolvenčním řízení se všemi způsoby jeho řešení. Poslední kapitolu teoretické části zaměřím na účetní dopady procesu oddlužení do účetnictví zaměstnavatele dlužníka.

Praktickou část zahájím statistikami, které se týkají insolvenčního řízení i samotného procesu oddlužení. Dále v praktické části názorně popíšu proces oddlužení u vybrané fyzické osoby. Následně do detailu uvedu postup při výpočtu mzdy zaměstnance dlužníka s jejím

praktickým zaúčtováním. V závěrečné kapitole uvedu závěrečná doporučení a zhodnocení jejich významu a přínosu.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem mé bakalářské práce je analyzovat průběh procesu oddlužení v insolvenčním řízení u vybrané fyzické osoby nepodnikatele a dopadů do účetnictví jeho zaměstnavatele. V teoretické části se zaměřuji na vymezení základních pojmů, které jsou nezbytné pro správné pochopení a následné analytické zpracování procesu oddlužení v insolvenčním řízení. Dále uvádím postup výpočtu mzdy u zaměstnavatele a následné zaúčtování srážek ze mzdy v důsledku procesu oddlužení jeho zaměstnance. Výstupem mé práce je vytvoření metodiky, která poslouží zaměstnavatelům, potažmo mzdovým účetním, na jejichž zaměstnance byl podán návrh na oddlužení. Všechny nezbytné informace pro zpracování praktické části jsem získala pomocí kvalitativní metody sběru dat z veřejného insolvenčního rejstříku a od daňové poradkyně Ing. Baránkové. Díky této metodě jsem byla schopna detailněji pochopit a analyzovat danou problematiku. Pro svůj výzkum jsem zvolila fyzickou osobu nepodnikatele, která se ocitla v platební neschopnosti a byla donucena podat insolvenční návrh spojený s návrhem na oddlužení.

Cílem této bakalářské práce je kromě analýzy procesu oddlužení u vybrané fyzické osoby nepodnikatele také analýza dopadů této situace do účetnictví zaměstnavatele dlužníka. Oddlužení zaměstnance není v poslední době ojedinělé a zaměstnavatelé se potýkají s problémem, jak tuto situaci řešit. Tato bakalářská práce je návodem pro zaměstnavatele, jak se mohou s touto případnou situací vypořádat.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 INSOLVENCE A PODSTATA INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ

V případě, že neexistuje dluh, nemá smysl ani samotné insolvenční právo. Avšak dluh bez insolvenčního práva klidně existovat může. (Adler, 2005, s. 55)

Insolvenční obchodní právo je velice neúprosné. Vždy se v něm rozhoduje o tom, kdo nese riziko, tudíž zde vždy máme vítěze i poraženého neboli žalobce i obžalovaného. (Wood, 2007, s. 3)

„Jediným cílem insolvenčního práva ve vztahu k obchodním společnostem má být snižovat náklady na kapitál, čehož právo nejlépe dosáhne tím, že bude maximalizovat uspokojení věřitelů v insolvenčním řízení.“ (Richter, 2008 s. 119)

1.1 Vymezení základních pojmů

1.1.1 Insolvenční řízení

„Insolvenční řízení je řízením před insolvenčním soudem, jehož předmětem je dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení. Řízení je vedeno podle zák. č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.“ (Maršíková, 2011, s. 14)

1.1.2 Insolvenční rejstřík

Insolvenční rejstřík je informačním systémem, který obsahuje údaje podle insolvenčního zákona. V insolvenčním řízení plní tři základní funkce – vedení elektronického soudního spisu, vedení seznamu insolvenčních správců a doručování soudních písemností. (Kozák et al., 2013, s. 6–7)

1.1.3 Insolvenční správce

Definice insolvenčního správce se opírá o § 2 odst. 1 zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích. Jedná se o fyzickou osobu oprávněnou vykonávat činnost insolvenčního správce. Podle navazujícího odst. 2 může být insolvenčním správcem také i veřejná obchodní společnost, zahraniční obchodní společnost či zahraniční sdružení poskytující stejné záruky ručení společníků jako veřejná obchodní společnost, které je dále založeno podle práva členského státu EU, členských států Dohody o evropském hospodářském prostoru a je oprávněno vykonávat činnost insolvenčního správce. (Landa, 2009, s. 36)

1.1.4 Insolvenční soud

„Insolvenční soud v insolvenčním řízení

- vydává rozhodnutí, jejichž vydání zákon ukládá nebo předpokládá,
- průběžně vykonává dohled nad postupem a činností ostatních procesních subjektů a rozhoduje o záležitostech s tím souvisejících.“ (Zelenka, 2008, s. 45)

1.1.5 Insolvenční návrh

„Pro účely IZ se rozumí insolvenčním návrhem u insolvenčního soudu podaný návrh na zahájení insolvenčního řízení.“ (Zelenka, 2008, s. 27)

1.1.6 Majetková podstata

Do majetkové podstaty náleží majetek, který je určený k uspokojování věřitelů dlužníka. V IZ je uvedeno, který majetek spadá do majetkové podstaty stejně tak jako majetek, který do této majetkové podstaty nenáleží. Majetkovou podstatou je soubor majetku, tvořící souhrn věcí, práv a jiných peněžně ocenitelných věcí. (Hasová et al., 2013, s. 9)

1.1.7 Zajištěný věřitel

Zajištěným věřitelem je takový věřitel, jehož pohledávka za dlužníkem je zajištěna majetkem náležícím do majetkové podstaty, a to na základě zástavního práva, zadržovacího práva, omezení převodu nemovitosti, zajišťovacího převodu práva či postoupení pohledávky k zajištění či jiného obdobného práva dle zahraniční právní úpravy. (Kozák et al., 2012, s. 5–6)

1.1.8 Lhůta pro podání přihlášky

Lhůta pro podání přihlášky je stanovena v rozmezí od 30 dnů až do 2 měsíců od rozhodnutí o úpadku a je zpravidla uvedena v samotném rozhodnutí o úpadku. Tato lhůta je lhůtou tzv. procesní, což v praxi znamená, že pokud je přihláška podána věřitelem doporučeně na poštu k doručení na adresu daného insolvenčního soudu poslední den lhůty, je lhůta brána za dodržanou. Insolvenční řízení neumožňuje prominutí zmeškané lhůty. Majetkovou podstatu lze uplatňovat u insolvenčního správce během celé doby trvání insolvenčního řízení, tzn. i v případě propadlé lhůty pro podání přihlášky. (Maršíková, 2011, s. 16)

1.1.9 Rozvrhové usnesení

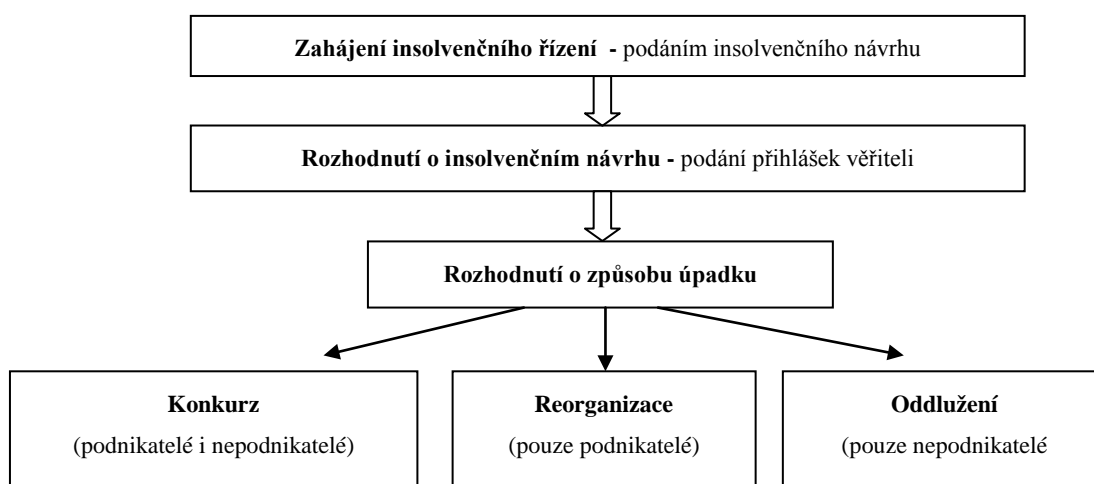
V závěrečné fázi konkurzního řízení vydává insolvenční soud rozhodnutí, které se nazývá tzv. rozvrhové usnesení. Na základě tohoto rozhodnutí je rozvržen výtěžek dosažený díky zpeněžení majetkové podstaty mezi všechny přihlášené věřitele. Zároveň se určí výše částek, která je předepsána k výplatě jednotlivým konkurzním věřitelům. Insolvenční správce uskuteční výplatu věřitelům podle pravomocného rozvrhového usnesení. Pokud je splněno rozvrhové usnesení, insolvenční řízení se považuje za skončené. (Maršíková, 2011, s. 22)

1.1.10 Konečná zpráva

Konečná zpráva, kterou sestavuje insolvenční správce, musí popisovat jeho dosavadní činnost spolu s vyčíslením jejích finančních výsledků. Zároveň musí obsahovat zejména přehled pohledávek za majetkovou podstatou, přehled výdajů vynaložených v souvislosti se správou majetkové podstaty, přehled zpeněžení majetkové podstaty a jeho výsledek, majetek, který nebyl zpeněžen, s odůvodněním, proč tomu tak bylo, výsledky částečného rozvrhu, přehled plnění zajištěným věřitelům a v neposlední řadě přehled jednání a právních úkonů. (Zelenka, 2008, s. 444)

1.1.11 Průběh insolvenčního řízení

Následující obrázek znázorňuje průběh insolvenčního řízení tak, jak jej uvádí Jaroslav Schönfeld ve své knize - Moderní pohled na oceňování pohledávek.

Obr. 1 Průběh insolvenčního řízení (Schönfeld, 2011, s. 123)

2 ÚPADEK

„Dějiny lidstva jsou dějinami ekonomických růstů a úpadků.“ (Kozák, 2006)

Pro některé je úpadek poslední instancí, ve které podnik zavře dveře a vytěží hodnotu ze svých aktiv prostřednictvím likvidace. (Stuhl, 2003, s. 2)

Řešením úpadků se lidstvo zaobírá již od té doby, kdy vůbec mohlo začít ekonomicky růst. To znamená od prvopočátku vzniku tržní ekonomiky. Je celkem logické, že v centrálně plánované ekonomice se s hrozícím úpadkem nesetkáme stejně tak, jako v ekonomice fungující na základě naturálního vyrovnání. (Kozák, 2006)

V úpadku je obtížné najít rozdíly. To je důvod, proč je úpadek rozhodujícím ukazatelem postoje právního systému v jeho obchodních aspektech a pravděpodobně také nejdůležitějším ze všech komerčních právních disciplín. (Wood, 2007, s. 3)

2.1 Vymezení pojmu úpadek

Následující text se zabývá specifikací pojmu úpadek, resp. definuje hrozící úpadek.

„(1) Dlužník je v úpadku, jestliže má

- a) více věřitelů a
- b) peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a
- c) tyto závazky není schopen plnit (dále jen "platební neschopnost").

(2) Má se za to, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky, jestliže

- a) zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo
- b) je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo
- c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo
- d) nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. 1, kterou mu uložil insolvenční soud.

(3) Dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou - podnikatelem, je v úpadku i tehdy, je-li předlužen. O předlužení jde tehdy, má-li dlužník více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Při stanovení hodnoty dlužníkova majetku se přihlíží také k další správě jeho majetku, případně k dalšímu provozování jeho podniku, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku nebo v provozu podniku pokračovat.

(4) O hrozící úpadek jde tehdy, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.“ (Česko, 2006)

Ustanovení výše uvedené poukazuje na nutnost rozlišovat mezi pojmy úpadek a hrozící úpadek. Úpadek představuje již existující situaci, kdežto hrozící úpadek poukazuje na situaci budoucí. Úpadek dělíme dále na dvě základní formy (Landa, 2009, s. 45):

- úpadek pro platební neschopnost,
- úpadek pro předlužení.

2.1.1 Úpadek pro platební neschopnost

O úpadek pro platební neschopnost se jedná v případě, že:

- existují minimálně 2 dlužníkovi věřitelé,
- existují peněžité závazky dlužníka, které jsou více než 30 dnů po lhůtě splatnosti,
- dlužník není schopen tyto závazky plnit.

Vzhledem k tomu, že v běžné ekonomické realitě u potenciálních dlužníků existují více než dva věřitelé a z jakéhokoliv důvodu je poměrně časté, že tyto závazky jsou i po lhůtě splatnosti, bereme jako klíčový faktor k určení, zda se jedná o úpadek pro platební neschopnost, dlužníkovu neschopnost splácet.

Insolvenční zákon blíže specifikuje situace, kdy dlužník není schopen dostát svým závazkům, a to takto (Landa, 2009, s. 46):

- „dlužník zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo
- dlužník své peněžité závazky neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo
- není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo
- dlužník nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. 1, kterou mu uložil insolvenční soud.“

2.1.2 Úpadek pro předlužení

„Předlužením se rozumí stav, kdy dlužníková pasiva převyšují jeho aktiva, přičemž pasivy rozumíme souhrnnou hodnotu jeho závazků a aktivy souhrnnou hodnotu jeho majetku.“ (Schelleová, 2001, s. 4)

Dlužník je v úpadku pro předlužení v případě, že má více věřitelů a jeho splatné závazky mají vyšší hodnotu, než je hodnota jeho majetku. Takovýmto dlužníkem může být pouze fyzická osoba podnikatel nebo jakákoli právnická osoba, ať již byla založena za účelem podnikání či nikoli.

Znaky úpadku ve formě předlužení (Hálek, 2012, s. 41):

- mnohost věřitelů se splatnými pohledávkami,
- závazky > majetek dlužníka.

2.2 Povinnost podání insolvenčního návrhu

Dlužník podnikatel (PO i FO) je povinen podat podle § 98 IZ bez zbytečných odkladů insolvenční návrh v okamžiku, kdy se o svém úpadku dozvěděl. V případě právnické osoby má povinnost podat tento návrh její statutární orgán. Jedná-li se o dlužníka v likvidaci, je povinen podat insolvenční návrh sám likvidátor.

V případě, že výše zmíněné osoby podaly insolvenční návrh, avšak ten byl odmítnut pro své vady či řízení o něm bylo zastaveno, má se za to, že povinnost na podání insolvenčního návrhu nebyla splněna.

Pokud osoba, která je povinná za dlužníka podat návrh, tuto povinnost včas a řádně nesplní, odpovídá věřitelům za újmu či škodu, která v tomto důsledku vznikne. Škodou v tomto případě rozumíme rozdíl mezi přihlášenou a zjištěnou pohledávkou a částkou sloužící k plnění této pohledávky, kterou věřitelé obdrží v průběhu insolvenčního řízení.

Zjistí-li věřitelé v průběhu insolvenčního řízení, že jejich pohledávka za dlužníkem uspokojena nebude a nabudou přesvědčení, že osoby jednající jménem dlužníka porušily povinnost podání návrhu k insolvenčnímu řízení, mají věřitelé nárok na vymáhání náhrad vůči těmto osobám u obecného soudu. V okamžiku, kdy je známa skutečná výše škody, tj. až po skončení insolvenčního řízení, mohou věřitelé podat žalobu. Před touto skutečností však mají právo požádat insolvenční soud o to, aby po těchto osobách nárokoval složit do soudní úschovy peněžitou částku v přiměřené hodnotě, která případnou škodu, bude-li prokázána, pokryje. (Maršíková, 2011, s. 38)

2.3 Způsoby řešení úpadku

V insolvenčním zákoně nalezneme tři způsoby řešení úpadku (Česko, 2006):

- 1) konkurz

- 2) reorganizace
- 3) oddlužení

2.3.1 Konkurz

„Samostatné konkurzní řízení je upraveno v zákoně č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů.“ (Kratochvílová, 2002, s. 49)

„Název „konkurz“ pochází z latinského termínu „consursuscreditorum“ a naznačuje se jím, že jde o souběh věřitelů, který se koná ve formě přihlašování pohledávek, aby bylo docíleno jejich uspokojení z konkurzní (majetkové) podstaty.“ (Schelleová, 2008, s. 9)

Konkurz se řadí k likvidačním postupům, které si kladou za cíl zpeněžení majetku dlužníka (podnikatele) s následnou distribucí těchto peněžních prostředků věřitelům dle výše jejich pohledávek a skupin, do které se jako věřitelé řadí. (Schönfeld, 2011, s. 126)

„Dispoziční oprávnění k majetku dlužníka, který tvoří majetkovou podstatu, přechází na insolvenčního správce. Ten majetkovou podstatu zpeněží a výtěžek rozdělí mezi věřitele tak, jak již bylo zmíněno výše. Po skončení konkurzního řízení neuspokojené části pohledávek konkurzních věřitelů nezanikají.

V případě pohledávky, kterou dlužník při přezkumném jednání nepopřel, se právo věřitele podat návrh na výkon rozhodnutí promlčuje až po uplynutí 10 let od pravomocného zrušení konkurzního řízení. Absolvované konkurzní řízení je navíc ještě 3 roky po jeho zrušení překážkou provozování živnosti.“ (Maršíková, 2011, s. 39)

Pokud je dlužníkem právnická osoba, dochází v těchto dvou případech k jejímu zrušení a následnému vymazání z obchodního rejstříku:

- zrušení konkurzu po splnění rozvrhového usnesení,
- zrušení konkurzu pro nedostatek majetku.

Dochází k zániku neuspokojených pohledávek či jejich neuspokojené části, v případě, že se pohledávek nelze domoci ani na spoludlužnících nebo ručitelích. (Maršíková, 2011, s. 39)

2.3.2 Reorganizace

Princip reorganizace spočívá v postupném uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu v podniku dlužníka. Reorganizací je možno řešit buďto dlužníkům hrozící úpadek či úpadek. Dlužníkem musí být podnikatel, který po schválení reorganizačního plánu

ozdraví hospodářství svého podniku. Plnění reorganizačního plánu je v průběhu kontrolováno věřiteli. (Adamík et al., 2010, s. 75)

„Dispoziční oprávnění k majetku je dlužníkovi v průběhu plnění reorganizačního plánu zachováno; při plnění reorganizačního plánu je dlužník pod dohledem věřitelského výboru a insolvenčního správce.“ (Maršíková, 2011, s. 39)

Přípustná je reorganizace podniku pouze za předpokladu, že celkový dlužníkův obrat za poslední účetní období, které předcházelo před podáním insolvenčního návrhu, dosáhl minimálně částku 100.000.000 Kč, či zaměstnává-li dlužník alespoň 100 zaměstnanců v HPP. Pokud je dlužník právnickou osobou v likvidaci, reorganizace rozhodně přípustná není. Dále není přípustná reorganizace pro obchodníky s cennými papíry či u osob oprávněných k obchodování na komoditní burze podle zvláštního právního předpisu. (Landa, 2009, s. 30)

K tomu, aby byla reorganizace schválena, je nutné sestavit reorganizační plán vymezující právní a ekonomické postavení zainteresovaných osob. (Schönfeld, 2011, s. 128)

„Reorganizace může být řešena zejména následujícími způsoby, nebo jejich kombinací:

- restrukturalizací pohledávek věřitelů, spočívající v prominutí části dluhů, nebo odkladem jejich splatnosti,
- prodejem dlužníkovy podniku nebo jeho části,
- vydáním části dlužníkovým aktiv věřitelům nebo převodem těchto aktiv na nově založenou právnickou osobu, ve které mají věřitelé majetkovou účast,
- fúzí dlužníka-právnické osoby s jinou osobou,
- vydáním akcií nebo jiných cenných papírů dlužníkem,
- zajištěním financování provozu dlužníkovy podniku nebo jeho části.“ (Schönfeld, 2011, str. 128)

Ukončení reorganizace probíhá některým z následujících způsobů:

- „zrušením reorganizačního plánu insolvenčním soudem,
- přeměnou reorganizace v konkurz rozhodnutím insolvenčního soudu,
- splněním reorganizačního plánu.“ (Landa, 2009, s. 30 – 31)

2.3.3 Oddlužení

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení vymezuje v § 414 odst. 1 podstatu oddlužení takto:

„Jestliže dlužník splní řádně a včas všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, vydá insolvenční soud po slyšení dlužníka usnesení, jímž dlužníka osvobodí od placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Učiní tak jen na návrh dlužníka.“ (Zelenka, 2008, s. 631)

V § 389 odst. 1 IZ se dále dozvídáme, že oddlužení, jakožto způsob řešení úpadku je povolen pouze PO i FO nepodnikatelům, kteří tudíž nemají ani žádné dluhy z podnikání.

Dále lze z § 389 odst. 3 IZ vyčíst, že návrh na povolení oddlužení nemůže podat žádná jiná osoba kromě dlužníka. (Česko, 2006)

O procesu oddlužení detailněji pojednává kapitola 3.

3 PROCES ODDLUŽENÍ

„Insolvenčnímu řízení s povolením oddlužení se lidově říká osobní bankrot. Jeho podmínky jsou takové, že se v následujících pěti letech zavazujete splatit nejméně 30 % vašich závazků. Povolení oddlužení uděluje insolvenční soud, kterým je Krajský soud. Ten každý případ přezkoumá a vydá rozhodnutí.“ (Janda, 2013, s. 151)

3.1 Subjekt oddlužení a ekonomická podstata oddlužení

Náplní kapitoly číslo 3 je vymezení procesu oddlužení u dlužníků – fyzických osob vzhledem k tomu, že zejména pro ně je tento způsob řešení úpadku určen. (Landa, 2009, s. 393 – 394)

3.1.1 Subjekt oddlužení neboli dlužník

Oddlužena může být pouze fyzická či právnická osoba, která není ze zákona považována za podnikatele a zároveň nemá dluhy z podnikání, přičemž návrh na oddlužení insolvenčnímu soudu smí podat pouze dlužník. (Adamík et al., 2010, s. 78)

Definici pojmů „podnikání“ a „podnikatel“ nalezneme v § 2 odst. 1 a 2 Obchodního zákoníku v tomto znění:

„Podnikání se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.“

„Podnikatelem podle tohoto zákona je:

- a) osoba zapsaná v obchodním rejstříku,
- b) osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,
- c) osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů,
- d) osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu.“ (Česko, 1991)

Právnická nebo fyzická osoba nesplňující ani jedno kritérium z výše zmíněného není považována za podnikatele a může se tedy stát subjektem oddlužení. (Landa, 2009, s. 394)

Druhou podmínkou k tomu, aby se dlužník nepodnikatel mohl stát subjektem oddlužení, je fakt, že mu dluhy nevznikly z podnikatelské činnosti. „Avšak v poslední době lze zaznamenat shovívavější výklad definice dlužník – nepodnikatel, kdy se začíná připouštět, že určité menší dluhy z předchozího podnikání nemusí být překážkou řešení úpadku dlužníka

oddlužením. Pokud dlužník fakticky nepodniká, není na překážku ani to, že má živnostenská oprávnění.“ (Maršíková, 2011, s. 125–126)

3.1.2 Oddlužení a jeho ekonomická podstata

§ 414 odst. 1 Insolvenčního zákona vymezuje ekonomickou podstatu oddlužení takto:

„Jestliže dlužník splní řádně a včas všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, vydá insolvenční soud usnesení, jímž dlužníka osvobodí od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Učiní tak jen na návrh dlužníka.“

Ve druhém a třetím odstavci § 414 se dále pojednává o osvobození vztahující se na věřitele, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, a na věřitele, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ačkoliv tak měli učinit. Osvobození jsou také ručitelé či jiné osoby mající vůči dlužníkovi pro tyto pohledávky právo postihu. (Zelenka, 2008, s. 631)

3.1.3 Odnětí dlužníkovy osvobození

O výhodnosti oddlužení jakožto způsobu řešení úpadku z pohledu dlužníka netřeba pochybovat. Pokud se však podíváme na oddlužení z druhého úhlu pohledu, tedy z pohledu věřitele, žádnou výhodu nenajdeme. V situacích, kde je výhodný způsob řešení pouze pro jednu stranu může docházet k nepoctivému či podvodnému jednání právě zvýhodněné strany. Tuto skutečnost řeší IZ v § 417 prostřednictvím odnětí dlužníkovy osvobození. (Landa, 2009, s. 397)

O odnětí dlužníkovy osvobození hradit své nesplacené závazky insolvenční soud rozhodne v těchto případech (§ 417 IZ):

„(1) Osvobození podle § 414 a 415 insolvenční soud dlužníku odejme, jestliže na základě návrhu podaného některým z dotčených věřitelů do 3 let od jeho pravomocného přiznání vyjde najevo, že ke schválení oddlužení nebo k přiznání osvobození došlo na základě podvodného jednání dlužníka, anebo že dlužník poskytl zvláštní výhody některým věřitelům; to neplatí, jestliže věřitel, který návrh podal, mohl takovou námitku uplatnit před rozhodnutím o přiznání osvobození dlužníku.

(2) Přiznané osvobození zaniká, byl-li dlužník do 3 let od právní moci rozhodnutí o něm pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin, kterým podstatně ovlivnil schválení nebo provedení oddlužení anebo přiznání osvobození, případně kterým jinak poškodil věřitele.

(3) Zánik osvobození podle odstavců 1 a 2 se nevztahuje na pohledávky věřitelů, kteří se sami účastnili podvodných jednání s dlužníkem nebo nedovolených výhod; o tom musí být rozhodnuto výrokem usnesení.

(4) Rozhodnutí vydané podle odstavců 1 až 3 se doručuje zvlášť dlužníkovi a věřiteli, je-li hož se zánik osvobození týká; jen tyto osoby mohou proti rozhodnutí podat odvolání.“ (Česko, 2006)

3.2 Podmínky povolení oddlužení

Kdy je možné oddlužení povolit? V insolvenčním zákoně nalezneme celou škálu podmínek a předpokladů k povolení oddlužení. Nejdůležitější z nich, jako např. náležitosti návrhu na povolení dlužníka či věcné podmínky povolení oddlužení jsou vymezeny v následující podkapitole. (Landa, 2009, s. 398)

3.2.1 Náležitosti návrhu na povolení oddlužení

§ 390 IZ stanovuje, že návrh na povolení oddlužení je povinen podat dlužník spolu s návrhem insolvenčním. V případě, že insolvenční návrh podává jiná osoba, je možné návrh na povolení oddlužení podat nejpozději do 30 dnů ode dne doručení insolvenčního návrhu dlužníkovi.

Pokud je návrh na povolení oddlužení podán po této lhůtě nebo byl podán neoprávněnou osobou, insolvenční soud tento návrh odmítne rozhodnutím, které doručí buď dlužníkovi, nebo osobě, která tento návrh podala, dále pak insolvenčnímu správci a v neposlední řadě také věřitelskému výboru. Proti tomuto rozhodnutí může podat odvolání pouze osoba, která návrh podala. (Zelenka, 2008, s. 597)

„Návrh na povolení oddlužení musí obsahovat:

- označení, kterému soudu je návrh adresován,
- kdo návrh na povolení oddlužení podává,
- návrh na povolení oddlužení musí být opatřen datumem a podepsán,
- označení dlužníka a osob, které jsou oprávněny za dlužníka jednat,
- údaje o očekávaných příjmech dlužníka v následujících pěti letech,
- údaje o příjmech dlužníka za poslední tři roky.

Dlužník je tak povinen do návrhu na povolení oddlužení uvést informace jak o svých dosavadních příjmech, tak i těch budoucích. (Janda, 2013, s. 151)

Návrh na povolení oddlužení je možné podat pouze na formuláři, jehož podobu zveřejňuje ministerstvo způsobem, který umožňuje dálkový přístup. Náležitosti tohoto formuláře stanovuje prováděcí právní předpis.

Dlužník je dále povinen připojit k návrhu na povolení oddlužení podle § 392 odst. 1 IZ:

- „a) seznam majetku a seznam závazků, popřípadě prohlášení o změnách, ke kterým v mezidobí došlo v porovnání se seznamy, které v insolvenčním řízení již dříve předložil,
- b) listiny dokládající údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky,
- c) písemný souhlas nezajištěného věřitele, který se na tom s dlužníkem dohodl, s tím, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než 30 % jeho pohledávky.“ (Zelenka, 2008, s. 600)

3.2.2 Věcné podmínky povolení oddlužení

Věcné podmínky povolení oddlužení vymezuje § 395 odst. 1 – 3 IZ:

„(1) Insolvenční soud zamítne návrh na povolení oddlužení, jestliže se zřetelem ke všem okolnostem lze důvodně předpokládat,

- a) že jím je sledován nepoctivý záměr, nebo
- b) že hodnota plnění, které by při oddlužení obdrželi nezajištění věřitelé, bude nižší než 30 % jejich pohledávek, ledaže tito věřitelé s nižším plněním souhlasí.

(2) Insolvenční soud zamítne návrh na povolení oddlužení i tehdy, jestliže dosavadní výsledky řízení dokládají lehkomyšlný nebo nedbalý přístup dlužníka k plnění povinností v insolvenčním řízení.

(3) Rozhodnutí o zamítnutí návrhu na povolení oddlužení se doručuje dlužníku, osobě, která návrh podala, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru. Odvolání proti němu může podat pouze osoba, která návrh podala.“ (Česko, 2006)

3.2.3 Vliv věřitelů na volbu formy oddlužení

K podání návrhu na oddlužení je oprávněn pouze dlužník nikoli věřitel. Což nemusí nutně znamenat, že věřitel nemůže proti dlužníkovi podat alespoň insolvenční návrh.

V případě, že zahájení insolvenčního řízení iniciuje dlužník, podává zároveň návrh na zahájení insolvenčního řízení a také návrh na povolení oddlužení.

Pokud podává insolvenční návrh věřitel, má dlužník ze zákona nárok na to, aby navrhnul způsob, jakým bude svůj úpadek oddlužením řešit, tzn., že podá návrh na povolení oddlužení. Ze zákona takto musí učinit ve lhůtě 30 dnů od doručení insolvenčního návrhu. Pokud dlužník tuto lhůtu nedodrží, insolvenční soud zamítne jeho opožděný návrh a nezbude jiná možnost, než řešit úpadek dlužníka konkurzem. (Maršíková, 2011, s. 128–129)

Povolit oddlužení, případně odmítnout či zamítnout návrh na oddlužení, je plně v kompetenci příslušného insolvenčního soudu.

Avšak rozhodovat o způsobu oddlužení je v pravomoci hlasujících věřitelů, buďto na jejich schůzi svolané za tímto účelem nebo hlasováním mimo věřitelskou schůzi, a to pouze v případě pevně stanovených podmínek. Přitom právo hlasovat o způsobu oddlužení mají pouze věřitelé, kteří nejsou zajištěni a kteří včas přihlásili své pohledávky. Z práva hlasovat jsou vyjmuty osoby, které jsou dlužníkovy blízké či osoby, které s dlužníkem tvoří koncern.

Z výše zmíněného vyplývá, že je dlužník oprávněn podat návrh na řešení svého úpadku oddlužením, avšak o samotné povolení dlužníkovy oddlužení rozhoduje insolvenční soud a především o formě oddlužení rozhodují nezajištěni věřitelé. (Landa, 2009, s. 399)

3.3 Návrh na povolení oddlužení

IZ svým § 391 odst. 3 vymezuje povinnost podávat návrh na oddlužení pouze na formuláři, jehož náležitosti stanovuje prováděcí právní předpis. Tím je vyhláška č. 311/2007 Sb. volně dostupná ke stažení na portále www.justice.cz, na kterém je i volně k dispozici samotný formulář.

§ 23 výše zmíněné vyhlášky č. 311/2007 Sb. určuje všechny náležitosti, které návrh musí obsahovat:

- „a) označení "Návrh na povolení oddlužení",
- b) označení insolvenčního soudu a spisovou značku, pod níž je insolvenční řízení vedeno, je-li návrh podáván po zahájení insolvenčního řízení,
- c) označení dlužníka,
- d) je-li návrh na oddlužení podáván spolu s insolvenčním návrhem, údaje o tom, zda je návrh podáván pro úpadek nebo hrozící úpadek, včetně podrobného popisu skutečností, které toto osvědčují,

- e) údaje o insolvenčních řízeních či jiných řízeních řešících úpadek dlužníka, jeho zákonného zástupce, jeho statutárního orgánu nebo člena jeho kolektivního statutárního orgánu, vedených v posledních 5 letech,
- f) údaje o nezahrazených pravomocných odsouzeních dlužníka, jeho zákonného zástupce, jeho statutárního orgánu nebo člena jeho kolektivního statutárního orgánu pro trestný čin majetkové nebo hospodářské povahy,
- g) údaje o všech dlužníkových příjmech, například o příjmu ze závislé činnosti a funkční požitky, příjmu z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, příjmu z kapitálového majetku, příjmu z pronájmu, autorských odměnách za poslední 3 roky a údaje o všech příjmech, které dlužník očekává v následujících 5 letech,
- h) údaj o tom, zda dlužník navrhuje, aby insolvenční soud stanovil nižší než zákonem určené splátky, a pokud dlužník stanoví nižších než zákonem určených splátek navrhuje, navrhovanou výši měsíčních splátek nebo způsob je jich určení a popis důvodů, které vedly k jeho úpadku,
- i) popis veškerého majetku dlužníka; majetek dlužníka, který je předmětem zajišťovacích práv, musí být uveden zvlášť,
- j) popis všech závazků dlužníka; závazky dlužníka vůči věřitelům, kteří mají právo na uspokojení ze zajištění, a vykonatelné závazky je třeba uvést zvlášť,
- k) podrobný popis okolností, z nichž lze usuzovat na vyšší hodnoty plnění, které při oddlužení obdrží nezajištění věřitelé dlužníka,
- l) navrhovaný způsob oddlužení nebo informace, že dlužník nenavrhuje konkrétní způsob oddlužení,
- m) souhlas dlužníkova manžela v případech předpokládaných zákonem,
- n) prohlášení dlužníka, že není podnikatelem a že údaje uvedené v návrhu na povolení oddlužení a v jeho přílohách jsou pravdivé,
- o) seznam příloh,
- p) údaje o osobě, která návrh na oddlužení podepsala, jde-li o osobu odlišnou od dlužníka,
- q) datum,
- r) podpis osoby, která návrh podepsala, a úředně ověřený podpis dalších osob, které jsou povinny návrh na povolení oddlužení spolupodepsat.“ (Česko, 2007)

3.3.1 Příloha návrhu na povolení oddlužení

Dále v § 24 vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení nalezneme, co patří mezi přílohy k návrhu na povolení oddlužení:

- „a) listiny dokládající existenci dlužníka - právnické osoby, pokud nelze tuto skutečnost ověřit podle zákona o základních registrech v příslušném registru,
- b) seznam majetku, v němž se označí jednotlivě veškerý dlužníkuv majetek, který je předmětem zajišťovacích práv sloužících k uspokojení věřitelů, a veškerý jeho ostatní majetek; majetek, který je předmětem zajišťovacích práv sloužících k uspokojení věřitelů se uvádí zvlášť,
- c) seznam závazků, v němž se označí jednotlivě veškeré závazky dlužníka vůči věřitelům, kteří mají právo na uspokojení ze zajištění, a veškeré jeho ostatní závazky. Pokud je některý ze závazků vykonatelný, vyznačí se tato skutečnost v seznamu závazků a přiloží se příslušné rozhodnutí či notářský nebo exekutorský zápis. U každého závazku vůči věřiteli, který má právo na uspokojení ze zajištění, se označí odkazem na příslušnou položku seznamu majetku, popř. odkazem na údaj o očekávaných příjmech, majetek sloužící k zajištění příslušné pohledávky,
- d) listiny dokládající dlužníkovy příjmy za poslední 3 roky, například kopie potvrzení o příjmech z pracovního poměru, kopie daňových přiznání, výpisy z bankovních účtů,
- e) výpis z rejstříku trestů dlužníka, jeho zákonného zástupce, jeho statutárního orgánu nebo člena jeho kolektivního statutárního orgánu, ne starší než 3 měsíce, nebo obdobný doklad členského státu, v němž dlužník v posledních 3 letech pobýval nepřetržitě po dobu delší než 6 měsíců,
- f) písemný souhlas nezajištěného věřitele, který se na tom s dlužníkem dohodl, s tím, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než 30 % jeho pohledávky. Zároveň musí být uvedeno, jaká bude nejnižší hodnota plnění, na kterém se s dlužníkem dohodl; podpis věřitele musí být úředně ověřen,
- g) listiny, kterých se návrh na povolení oddlužení dovolává, a listiny, které prokazují v návrhu na povolení oddlužení tvrzené skutečnosti,
- h) listiny, z nichž vyplývá spoludlužnictví nebo ručení osob, které spolupodepisují návrh na povolení oddlužení,
- i) pokud je dlužník zastoupen na základě plné moci, musí být k návrhu na povolení oddlužení přiložena plná moc udělená dlužníkem zmocněnci,

- j) pokud je podáván společný návrh manželů na povolení oddlužení, přikládá se k návrhu na povolení oddlužení kopie oddacího listu manželů a prohlášení obou manželů, že souhlasí s tím, aby všechny jejich majetek byl pro účely schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty považován za majetek ve společném jmění manželů; podpisy manželů u tohoto prohlášení musí být úředně ověřeny.“ (Česko, 2007)

3.4 Povolení oddlužení

K povolení oddlužení dochází ze strany insolvenčního soudu v případě, že o něj zažádá nepodnikatel, který má poctivý záměr, jeho návrh byl podán řádně a včas a v neposlední řadě za předpokladu, že je dlužník schopen uspokojit pohledávky svých nezajištěných věřitelů nejméně ve výši 30 % z jejich celkové částky. V případě, že se dlužník písemně shodne na tom, že plnění bude nižší, než 30 % z celkové výše postačuje plnění v částce nižší, ovšem za podmínky, že je tato písemná dohoda předložena insolvenčnímu soudu zároveň s návrhem na povolení oddlužení. (Maršíková, 2011, s. 132)

„Rozhodnutí o povolení oddlužení je nejčastěji spojeno s rozhodnutím o úpadku. V rozhodnutí je tedy ustanoven insolvenční správce, kterému je dlužník povinen umožnit zjistit rozsah majetkové podstaty a provést její soupis.“ (Maršíková, 2011, s. 133)

Dále jsou v rozhodnutí pobídnuti věřitelé k podání přihlášek svých pohledávek, a to ve stanovené lhůtě 30 dnů. Shromažďování těchto přihlášek má na starosti insolvenční správce, který dále zkoumá jejich obsah a chystá podklady potřebné pro přezkumné jednání. Dlužník má právo na vyjádření se k pohledávkám, které byly přihlášeny ve dvou termínech, a to (Maršíková, 2011, s. 133):

- „před samotným přezkumným jednáním tak, že svoje stanovisko vepíše do seznamu pohledávek zpracovaného insolvenčním správcem, nebo
- u přezkumného jednání.“

Dále v rozhodnutí nalezneme nařízení o přezkumném jednání a ve stejný den se koná i schůze věřitelů, která většinou bezprostředně navazuje na samotné přezkumné jednání. (Maršíková, 2011, s. 133)

3.4.1 Přezkumné jednání a schůze věřitelů

Dle seznamu sestaveného insolvenčním správcem jsou na přezkumném jednání znovu přezkoumávány všechny přihlášené pohledávky. K popření pravosti, výše či pořadí přihlášené

pohledávky má pravomoci pouze dlužník a insolvenční správce, přičemž popření pohledávky oběma má stejnou váhu. (Maršíková, 2011, s. 133)

V návaznosti na přezkumné jednání probíhá také schůze věřitelů, na které je volen věřitel-
ský výbor. Insolvenční správce je povinen podat zprávu o své dosavadní činnosti. V dalším
kroku jsou oprávnění věřitelé využít své oprávnění k tomu, aby odvolali dosavadního in-
solvenčního správce a nahradili ho jiným. V posledním bodě schůze věřitelé rozhodují
o tom, jakou formou bude oddlužení provedeno. (Maršíková, 2011, s. 133)

Dlužníková účast na schůzi věřitelů je povinná. Pokud se dlužník na schůzi bez omluvy
nedostaví či jeho omluvu neshledá insolvenční soud jako opodstatněnou, lze předpokládat,
že soud shledá záměr dlužníka jako nepoctivý, což ve finále může vést k tomu, že návrh
na oddlužení bude zamítnut a na majetek dlužníka vyhlásí soud konkurz. (Maršíková,
2011, s. 133)

3.5 Formy oddlužení a uspokojení zajištěných věřitelů

V praxi existují dva způsoby oddlužení, které jsou blíže specifikovány v § 398 IZ takto:

- a) zpeněžením majetkové podstaty nebo
- b) plněním splátkového kalendáře

Lze brát v potaz i kombinaci obou výše zmíněných za předpokladu, že dlužník má jak zá-
vazky zajištěné tak i nezajištěné.

U obou výše zmíněných způsobů je třeba brát v potaz odlišné způsoby při výpočtech od-
měny insolvenčního správce a náhrad jeho výdajů. (Landa, 2009, s. 406)

3.5.1 Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty

Jak Landa (2009, s. 406–407) uvádí ve své knize, je postup oddlužení zpeněžením majet-
kové podstaty téměř totožný s ustanovením o zpeněžení majetkové podstaty v konkurzu.
Pojem zpeněžení majetkové podstaty znamená, že dojde k převedení všeho majetku, který
do majetkové podstaty náleží, do peněžní formy a za účelem uspokojení všech věřitelů. Je
tedy zcela zřejmé, že zpeněžení majetkové podstaty v rámci oddlužení připadá v úvahu
pouze za předpokladu, že se jedná o tzv. jednorázové vypořádání, které je velmi podobné
podmínkám konkurzu.

V případě, že věřitelé souhlasí s uvedenou formou oddlužení, insolvenční soud oddlužení
schválí a ve svém rozhodnutí soud dle § 406 odst. 2 IZ:

- „a) uvede informaci o tom, kdo je insolvenčním správcem,
- b) označí majetek, který podle stavu ke dni vydání rozhodnutí náleží do majetkové podstaty,
- c) označí nezajištěné věřitele, kteří souhlasili s tím, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než 30 % jejich pohledávky, a uvede nejnižší hodnotu plnění, na které se tito věřitelé s dlužníkem dohodli.“ (Česko, 2006)

3.5.2 Oddlužení plněním splátkového kalendáře

Při plnění splátkového kalendáře je povinností dlužníka po dobu pěti let měsíčně splácet věřitelům, kteří nejsou zajištěni, ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém by z nich mohly být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky.

Rozsah měsíční splátek a jejich výpočet se provádí dle metodiky uvedené v občanském soudním řádu. Tuto strhnutou částku rozvrhne dlužník mezi své nezajištěné věřitele dle poměru jejich pohledávek určených v rozhodnutí soudu o schválení oddlužení. (Smrčka, 2010, s. 473)

V případě, že s danou formou oddlužení věřitelé souhlasí, je schváleno oddlužení insolvenčním soudem a v tomto rozhodnutí soud dle § 406 odst. 3 IZ (Landa, 2009, s. 407):

- „a) uloží dlužníku, aby po dobu 5 let platil nezajištěným věřitelům prostřednictvím insolvenčního správce vždy k určenému dni měsíce částku stanovenou podle § 398 z příjmů, které získá po schválení oddlužení, a to podle poměru jejich pohledávek určeného v rozhodnutí. Současně stanoví termín úhrady první splátky, a to tak, aby byla uhrazena nejpozději do konce měsíce následujícího po měsíci, v němž nastanou účinky schválení oddlužení,
- b) označí příjmy, ze kterých by dlužník podle stavu ke dni vydání rozhodnutí měl uhradit první splátku,
- c) označí nezajištěné věřitele, kteří souhlasili s tím, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než 30 % jejich pohledávky, a uvede nejnižší hodnotu plnění, na které se tito věřitelé s dlužníkem dohodli,
- d) přikáže plátcí mzdy dlužníka, nebo plátcí jiného příjmu dlužníka postižitelného výkonem rozhodnutí srážkami ze mzdy povinného (dále jen „plátce mzdy dlužníka“), aby po doručení rozhodnutí o schválení oddlužení prováděl ze mzdy nebo jiného

příjmu dlužníka stanovené srážky a nevyplácel sražené částky dlužníku.“ (Zelenka, 2008, s. 618)

V době, kdy probíhá oddlužení formou plnění splátkového kalendáře, vymezuje § 412 odst. 1 IZ základní povinnosti dlužníka. Dlužník je ze zákona povinen:

- „a) vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost a v případě, že je nezaměstnaný, o získání příjmu usilovat; nesmí rovněž odmítat splnitelnou možnost si příjem obstarat,
- b) hodnoty získané dědictvím, darem a z neúčinného právního úkonu, jakož i majetek, který dlužník neuvedl v seznamu majetku, ač tuto povinnost měl, vydat insolvenčnímu správci ke zpeněžení a výtěžek, stejně jako jiné své mimořádné příjmy, použít k mimořádným splátkám nad rámec splátkového kalendáře,
- c) bez zbytečného odkladu oznámit insolvenčnímu soudu, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru každou změnu svého bydliště nebo sídla a zaměstnání,
- d) vždy k 15. březnu a k 15. září kalendářního roku předložit insolvenčnímu soudu, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru přehled svých příjmů za uplynulých 6 kalendářních měsíců, neurčí-li insolvenční soud v usnesení o schválení oddlužení jinou dobu předkládání,
- e) nezatajovat žádný ze svých příjmů a na žádost insolvenčního soudu, insolvenčního správce nebo věřitelského výboru předložit k nahlédnutí svá daňová priznání za období trvání účinků schválení oddlužení,
- f) neposkytovat nikomu z věřitelů žádné zvláštní výhody,
- g) nepřijímat na sebe nové závazky, které by nemohl v době jejich splatnosti splnit.“

Po dobu trvání účinků schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře vykonává insolvenční správce dohled nad činností dlužníka. O výsledcích své činnosti pravidelně informuje insolvenční soud a věřitelský výbor.“ (Česko, 2006)

3.5.3 Uspokojení zajištěných věřitelů

Dle § 167 IZ zůstává zajištěným věřitelům jejich základní právo spočívající v uspokojení jejich pohledávek (v rozsahu zajištění) zpeněžením věci, práv z pohledávek či jiné majetkové hodnoty, jimiž byla jejich pohledávka zajištěna.

V § 409 odst. 2 a 3 IZ se lze dočíst, že dispozičním oprávněním k majetku sloužícího k zajištění disponuje insolvenční správce. Jehož základní úkol spočívá v tom, že daný majetek zpeněží, a to v okamžiku, kdy bylo schváleno oddlužení plněním splátkového kalen-

dáře. V následujícím kroku vydá správce výtěžek zpeněžení zajištěnému věřiteli, přičemž postupuje obdobně dle ustanovení o zpeněžení zajištění v konkurzu. (Landa, 2009, s. 408)

3.6 Evidence příjmů a splátek při oddlužení

Vždy k 15. lednu a k 15. červenci kalendářního roku musí předložit dlužník přehled svých příjmů za uplynulých 6 kalendářních měsíců nejen insolvenčnímu soudu, ale i insolvenčnímu správci a v neposlední řadě také věřitelskému výboru.

Z této důležité povinnosti pro dlužníka zcela logicky vyplývá, že musí své příjmy (ať už standardní nebo mimořádné) daným způsobem evidovat. Samozřejmě by mělo být v ekonomickém zájmu dlužníka evidovat také své závazky (podléhající uspokojení při oddlužení) a zároveň také jejich postupné splácení.

Hovoříme-li o dlužníkovi, který není podnikatelským subjektem, který vede zvláštní evidenci nebo účetnictví, je jasné, že v rámci svých evidenčních soustav vede i evidenci příjmů, závazků a jejich splácení. To ovšem neplatí v případě, že dlužníkem je fyzická osoba nepodnikatel, který pravděpodobně žádné obecné účetní/evidenční povinnosti nemá. Následující tabulka znázorňuje návrh evidenčního systému při oddlužení, který je těmto subjektům určen. (Landa, 2009, s. 412)

Tab. 1 Návrh evidence příjmů a uspokojování věřitelů (Landa, 2009, s. 412)

Období	Položka	Čistý příjem	K rozdělení	Platba pro správce	Věřitel A - 62,50%	Věřitel B - 25%	Věřitel C - 12,5%	Celkem - 100%
	Počáteční zůstatek závazků				500 000,00 Kč	200 000,00 Kč	100 000,00 Kč	800 000,00 Kč
II.09	Příjmy z pracovního poměru	14 056,00 Kč	7 126,00 Kč	-1 071,00 Kč	-3 784,38 Kč	-1 513,75 Kč	-756,88 Kč	-6 055,00 Kč
III.09	Příjmy z pracovního poměru	14 587,00 Kč	7 657,00 Kč	-1 071,00 Kč	-4 116,25 Kč	-1 646,50 Kč	-823,25 Kč	-6 586,00 Kč
IV.09	Příjmy z pracovního poměru	13 597,00 Kč	6 667,00 Kč	-1 071,00 Kč	-3 497,50 Kč	-1 399,00 Kč	-699,50 Kč	-5 596,00 Kč
V.09	Příjmy z pracovního poměru	13 854,00 Kč	6 924,00 Kč	-1 071,00 Kč	-3 658,13 Kč	-1 463,25 Kč	-731,63 Kč	-5 853,00 Kč
VI.09	Příjmy z pracovního poměru	14 093,00 Kč	7 163,00 Kč	-1 071,00 Kč	-3 807,50 Kč	-1 523,00 Kč	-761,50 Kč	-6 092,00 Kč
	Celkem položky	70 187,00 Kč	35 537,00 Kč	-5 355,00 Kč	-18 863,75 Kč	-7 545,50 Kč	-3 772,75 Kč	-30 182,00 Kč
	Průběžný zůstatek	70 187,00 Kč	35 537,00 Kč	-5 355,00 Kč	481 136,25 Kč	192 454,50 Kč	96 227,25 Kč	769 818,00 Kč
VII.09	Příjmy z pracovního poměru	15 097,00 Kč	8 167,00 Kč	-1 071,00 Kč	-4 435,00 Kč	-1 774,00 Kč	-887,00 Kč	-7 096,00 Kč
VIII.09	Příjmy z pracovního poměru	14 251,00 Kč	7 321,00 Kč	-1 071,00 Kč	-3 906,25 Kč	-1 562,50 Kč	-781,25 Kč	-6 250,00 Kč
IX.09	Příjmy z pracovního poměru	14 085,00 Kč	7 155,00 Kč	-1 071,00 Kč	-3 802,50 Kč	-1 521,00 Kč	-760,50 Kč	-6 084,00 Kč
X.09	Příjmy z pracovního poměru	14 951,00 Kč	8 021,00 Kč	-1 071,00 Kč	-4 343,75 Kč	-1 737,50 Kč	-868,75 Kč	-6 950,00 Kč
XI.09	Příjmy z pracovního poměru	14 534,00 Kč	7 604,00 Kč	-1 071,00 Kč	-4 083,13 Kč	-1 633,25 Kč	-816,63 Kč	-6 533,00 Kč
XII.09	Příjmy z pracovního poměru	15 237,00 Kč	8 307,00 Kč	-1 071,00 Kč	-4 522,50 Kč	-1 809,00 Kč	-904,50 Kč	-7 236,00 Kč
	Celkem položky	88 155,00 Kč	46 575,00 Kč	-6 426,00 Kč	-25 093,13 Kč	-10 037,25 Kč	-5 018,63 Kč	-40 149,00 Kč
	Průběžný zůstatek	158 342,00 Kč	82 112,00 Kč	-11 781,00 Kč	456 043,13 Kč	182 417,25 Kč	91 208,63 Kč	729 669,00 Kč

3.7 Ukončení oddlužení

„K ukončení oddlužení dochází podle aktuálního znění insolvenčního zákona některou z následujících dvou variant (Landa, 2009, s. 413):

- rozhodnutím, kterým insolvenční soud bere na vědomí splnění oddlužení (§ 413 IZ nebo
- zrušením oddlužení při současném rozhodnutí u způsobu řešení dlužníkovy úpadku konkurzem (§ 418 IZ).“

3.7.1 Splnění oddlužení

Splnění oddlužení je dle zvoleného způsobu oddlužení okamžik, kdy došlo ke zpeněžení majetku a následnému uspokojení věřitelů nebo splnění splátek věřitelů podle plánu oddlužení.

Insolvenční soud vezme na vědomí splnění oddlužení ve svém rozhodnutí, proti kterému se nelze odvolat a díky kterému insolvenční řízení končí. Dále potom insolvenční soud rozhodne o výši odměny insolvenčního správce a jeho nákladech a v dalším kroku zproští insolvenčního správce funkce.

V případě, že dlužník splnil včas a řádně veškeré své povinnosti vyplývající ze schváleného způsobu oddlužení, vydá insolvenční soud po slyšení dlužníka usnesení. Tímto usnesením je dlužník osvobozen od placení pohledávek, které byly zahrnuty do oddlužení, v rozsahu, ve kterém nebyly doposud uspokojeny. Činní tak pouze na návrh dlužníka.

Na věřitele, k jejichž pohledávkám přihlíženo v insolvenčním řízení nebylo a na věřitele, kteří své pohledávky nepřihlásili, ač tak měli učinit a dále i na ručitele či jiné osoby, které měly vůči dlužníkovi k těmto pohledávkám právo postihu, se toto osvobození vztahuje také. (Landa, 2009, s. 413)

3.7.2 Zrušení oddlužení přeměnou na konkurz

V případě, že dojde k narušení původního schváleného plánu oddlužení plněním splátkového kalendáře, nalezneme řešení v § 418 IZ. V něm je definována situace, která vede ke zrušení oddlužení přeměnou na konkurz. (Landa, 2009, s. 413)

„(1) Insolvenční soud schválené oddlužení zruší a současně rozhodne o způsobu řešení dlužníkovy úpadku konkursem, jestliže

- a) dlužník neplní podstatné povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, nebo
- b) se ukáže, že podstatnou část splátkového kalendáře nebude možné splnit, nebo
- c) v důsledku zaviněného jednání vznikl dlužníku po schválení oddlužení peněžitý závazek po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti, anebo
- d) to navrhne dlužník.

(2) Má se za to, že dlužník zavinil vznik peněžitého závazku podle odstavce 1 písm. c), byl-li k jeho vymožení vůči dlužníku nařízen výkon rozhodnutí nebo exekuce.

(3) Insolvenční soud schválené oddlužení zruší a současně rozhodne o způsobu řešení dlužníkovy úpadku konkursem také tehdy, vyjdou-li po schválení oddlužení najevo okolnosti, na jejichž základě lze důvodně předpokládat, že oddlužením je sledován nepoctivý záměr.

(4) Rozhodnutí podle odstavce 1 a 3 může insolvenční soud vydat, jen dokud nevezme na vědomí splnění oddlužení. Učiní tak po jednání, ke kterému předvolá dlužníka, insolvenčního správce, věřitelský výbor a věřitele, který zrušení oddlužení navrhl. Rozhodnutí podle odstavce 1 písm. a) až c) může insolvenční soud vydat i bez návrhu.

(5) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 a 3 mohou podat odvolání pouze osoby uvedené v odstavci 4.“ (Česko, 2006)

4 ODDLUŽENÍ Z POHLEDU ZAMĚSTNAVATELE

Pokud se budeme bavit o oddlužení fyzických osob nepodnikatelů, existují, jak již bylo zmíněno výše, dva způsoby, jak lze oddlužení provést. Prvním z nich je oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužníka. Což můžeme nazvat jakýmsi jednorázovým vyrovnáním, které nemá přímý dopad pro zaměstnavatele, jehož zaměstnanec se dostal do oddlužení.

Druhým způsobem je oddlužení plněním splátkového kalendáře, jehož podstata je popsána v podkapitole 3.5.2. V § 406 odst. 3 písm. d) IZ se dozvíme, že povolení oddlužení formou splátkového kalendáře lze pouze za předpokladu, že plátce mzdy či plátce jiného příjmu dlužníka sráží ze mzdy povinného stanovené srážky a nevyplácí sražené částky dlužníkovi. (Česko, 2006)

4.1 Legislativní úprava srážek ze mzdy

V případě, kdy se zaměstnanec dostane do procesu oddlužení, má to samozřejmě i značný vliv na jeho zaměstnavatele resp. mzdovou účetní, která se dostává do křížku s legislativní úpravou, vymezující tuto problematiku.

Oporu pro výpočet srážek ze mzdy dlužníka nalezne mzdová účetní v následujících právních předpisech (Klímová et al., 2015, s. 172):

- § 145 – 150 Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- § 551 Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- § 2045 – 2047 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- § 276 – 302 Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- Nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách)
- Zákon č. 119/2001 Sb., zákon, kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zákon č. 120/2001 Sb., zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů
- Zákon č. 110/2006 Sb., zákon o životním a exekučním minimu

- Zákon č. 117/1995 Sb., zákon o státní sociální podpoře
- Zákon č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

4.2 Srážky ze mzdy

Pokud se dostane zaměstnanec do oddlužení formou splátkového kalendáře, má tato skutečnost, jak již bylo zmíněno i dříve, vliv na účetnictví zaměstnavatele. Zaměstnavatel je povinen provádět svému zaměstnanci v oddlužení srážky z jeho mzdy, platu či jiných příjmů, mezi které patří podle § 145 Zákoníku práce následující (Česko, 2006):

- „odměna z dohody,
- náhrada mzdy nebo platu,
- odměna za pracovní pohotovost,
- odstupné, popřípadě obdobná plnění poskytnutá zaměstnanci v souvislosti se skončením zaměstnání,
- peněžité plnění věrnostní nebo stabilizační povahy poskytnutá zaměstnanci v souvislosti se zaměstnáním,
- odměny podle § 224 odst. 2 Zákoníku práce.“

4.2.1 Rozsah srážek ze mzdy

§ 276 OSŘ říká, že srážky ze mzdy lze provádět jen do výše výkonem rozhodnutí vymáhané pohledávky s příslušenstvím. V § 277 OSŘ je dále uvedeno, že se srážky provádějí z čisté mzdy, která se vypočte ze mzdy, od níž je odečtena záloha na daň z příjmů fyzických osob sražená z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, pojistné na důchodové spoření, pojistné na sociální zabezpečení a pojistné na veřejné zdravotní pojištění. Sražené částky jsou poté vypočítány dle podmínek a sazeb platných pro povinného v měsíci, z nichž se daná čistá mzda zjišťuje.

V 2 odst. § 277 OSŘ se dále dozvíme, že „do čisté mzdy se započítávají i čisté odměny za vedlejší činnost, kterou zaměstnanec vykonává u toho, u koho je v pracovním poměru. Nezapočítávají se však do ní částky poskytované na náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem, a to zejména při pracovních cestách.“

Občanský soudní řád pak svým § 278 stanovuje, že nesmí být povinnému sražena z měsíční mzdy základní částka tzv. nezabavitelná částka. (Česko, 1963)

O nezabavitelné částce a způsobu jejího výpočtu pojednává nařízení vlády č. 595/2006 Sb.

4.3 Nařízení a provádění srážek ze mzdy

O nařízení a provádění srážek pojednává § 282 až § 288 OSŘ.

V nařízení výkonu rozhodnutí přikáže soudce plátcí mzdy, aby od okamžiku doručení tohoto rozhodnutí prováděl ze mzdy povinného srážky a sražené částky povinnému nevyplácel. Ode dne, kdy bylo doručeno rozhodnutí plátcí mzdy, ztrácí povinný právo na vyplácel dané části mzdy odpovídající stanovené výši srážek. (Česko, 1963)

Sražené částky zasílá plátce mzdy insolvenčnímu správci, a to bez ohledu na to, že rozhodnutí o oddlužení plněním splátkového kalendáře ještě nenabýlo právní moci. Insolvenční splátka je považována za přednostní exekuci. (Klímová et al., 2015, s. 194)

V případě, že je pohledávka oprávněného uspokojena, plátce mzdy přestane provádět srážky ze mzdy. (Česko, 1963)

(§ 288 OSŘ) „Požádá-li o to plátce mzdy, oprávněný nebo povinný, určí soud, jaká částka má být v příslušném výplatním období ze mzdy povinného sražena, a je-li více oprávněných, kolik z ní připadne na každého z nich.“ (Česko, 1963)

4.4 Povinnost zaměstnavatele

Na základě nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o nezabavitelných částkách odečte zaměstnavatel od čisté mzdy výši této nezabavitelné částky. (Klímová et al., 2015, s. 195)

„Pro insolvenční exekuci se zabaví druhá i první třetina a plně zabavitelná část čisté mzdy. Jak bylo výše uvedeno, insolvenční srážka se začne provádět okamžikem doručení insolvenční exekuce a odesílá se na účet, který sdělí insolvenční správce, bez ohledu na to, zdali exekuce nabyla právní moci či nikoliv.

Je-li v rozhodnutí insolvenčního soudu uvedeno, že se insolvenční srážka provádí nejvýše do určité částky, zabaví se povinnému druhá třetina a plně zabavitelná část zbytku čisté mzdy, případně se zabaví i první třetina. Pokud však k pokrytí soudem stanovené částky postačí jen část z celkové disponibilní výše, je možné i nadále zaměstnanci srážet pohledávky týkající se stravenek případně telefonických hovorů apod. Je však zcela vyloučeno, aby zaměstnavatel uspokojoval svou pohledávku, kterou byl oprávněn přihlásit v rámci přihlašovací lhůty. Tím by byl zcela porušen princip poměrného uspokojení věřitelů.“ (Klímová et al., 2015, s. 195)

V okamžiku, kdy dlužník řádně a včas splnil všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, insolvenční soud vydá usnesení, na jehož základě je dlužník osvobozen od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v takovém rozsahu, ve kterém nebyly doposud uspokojeny. To znamená, že zaměstnavatel přestane srážet svému zaměstnanci srážky ze mzdy, které vyplývaly z titulu oddlužení. (Klímová et al., 2015, s. 195)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

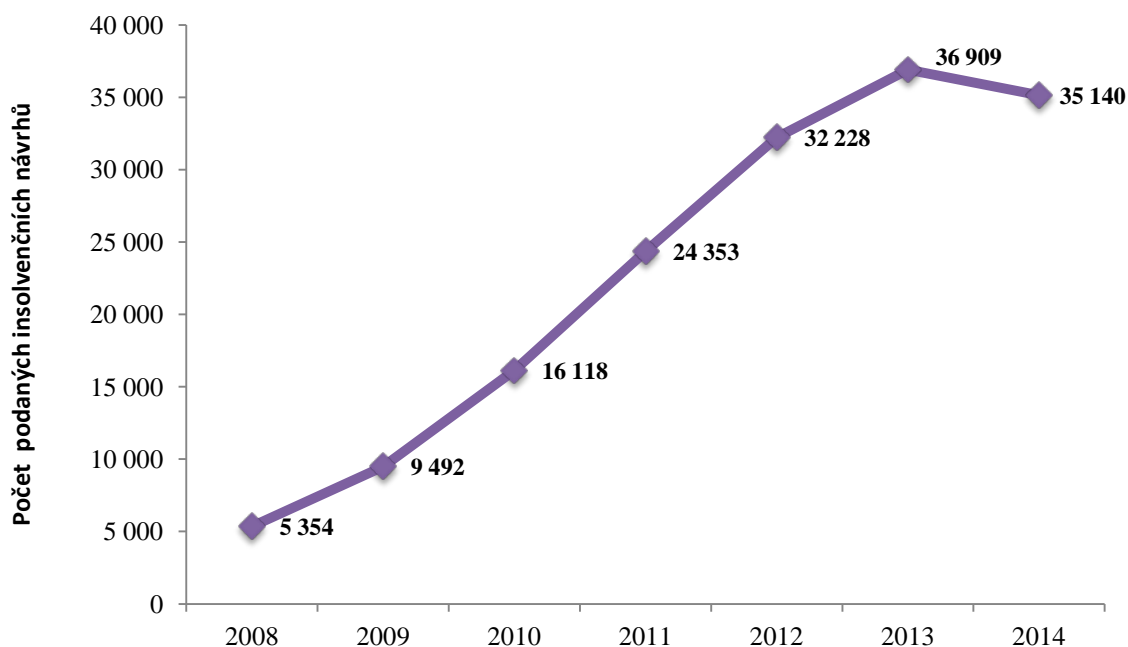
5 INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ VE STATISTIKÁCH

Na začátku praktické části své bakalářské práce bych se ráda ve zkratce zaměřila na statistiky týkající se oddlužení i samotného insolvenčního řízení v České republice. Důvodem, proč zde tuto kapitolu uvádím, je fakt, že do platební neschopnosti se dostává čím dál více lidí i firem. Tuto skutečnost dávám za vinu „životu na dluh“, který je především u naší generace čím dál více populární.

5.1 Vývoj insolvencí v ČR v letech 2008–2014

Z následujícího grafu vyplývá, že četnost insolvenčního řízení v České republice narůstá. Od roku 2008, kdy nabyl účinnosti zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení, existuje nově řešení osobních bankrotů tzv. oddlužení i pro fyzické osoby. V důsledku této skutečnosti roste obliba insolvenčních řízení, což názorně vidíme i v grafu níže.

Z grafu dále vyplývá, že rok 2014 je zlomovým, neboť dochází k poklesu insolvencí oproti roku 2013 o 4,78 %. Podle mého názoru došlo k tomuto, byť nepatrnému, poklesu z důvodu, že se ekonomika pomalu uzdravuje.

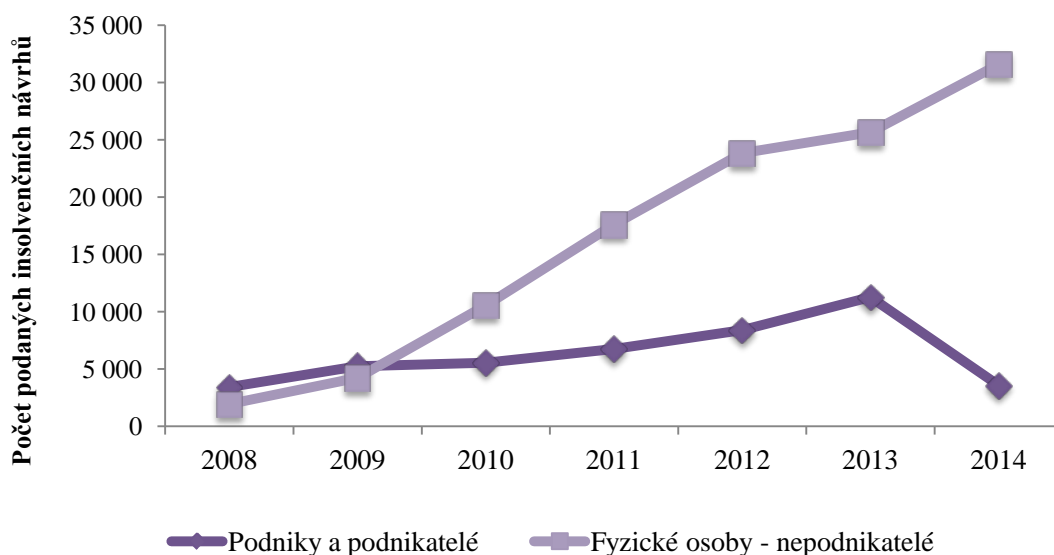
Obr. 2 Vývoj insolvencí v ČR v letech 2008–2014 (Creditreform, 2015)

5.1.1 Vývoj insolvenčních návrhů a nepodnikatelů v letech 2008–2014

Když se podíváme na vývoj insolvenčních návrhů v letech 2008–2014 podrobněji, zjistíme, že větší část insolvenčních návrhů je podáváno ze strany fyzických osob – nepodnikatelů. V roce 2008, kdy bylo oddlužení fyzických osob novinkou, tuto možnost využilo pouze 36,2 %, tj. 1936 FO z celkového počtu 5354 podaných návrhů. Zájem o oddlužení ale od roku 2010 markantně roste. Svého maxima dosahují podané návrhy na oddlužení FO nepodnikatelů v roce 2014 se svými 31 577 návrhy. Což představuje více jak 16krát tolik, než v prvním roce účinnosti IZ.

U podniků a podnikatelů není zájem o insolvenční řízení na první pohled tak významný, jako tomu je u nepodnikatelů. Při porovnávání musíme brát v potaz skutečnost, že spotřebitelů je v ČR okolo 8 564 126 (stav zletilých osob k 31. 12. 2013 dle ČSÚ) a podnikatelů, ať už PO nebo FO cca 1 124 910 (stav k 31. 12. 2013 dle MPO). Z tohoto důvodu nelze jednoznačně říci, že podnikatelé si vedou lépe. Další fakt, který může vést k nižšímu počtu podaných návrhů ze strany podnikatelů, je ten, že při konkurzu či reorganizaci rozhodně nemůžeme mluvit o takové výhodnosti pro dlužníky, jako je tomu právě u spotřebitelů.

V roce 2014 dochází k významnému poklesu podaných návrhů právě u podniků a podnikatelských subjektů, což může znamenat, že se naše ekonomika začíná pomalu zlepšovat.

Obr. 3 Vývoj insolvenčních návrhů a nepodnikatelů v letech 2008–2014
(Creditreform, 2015)

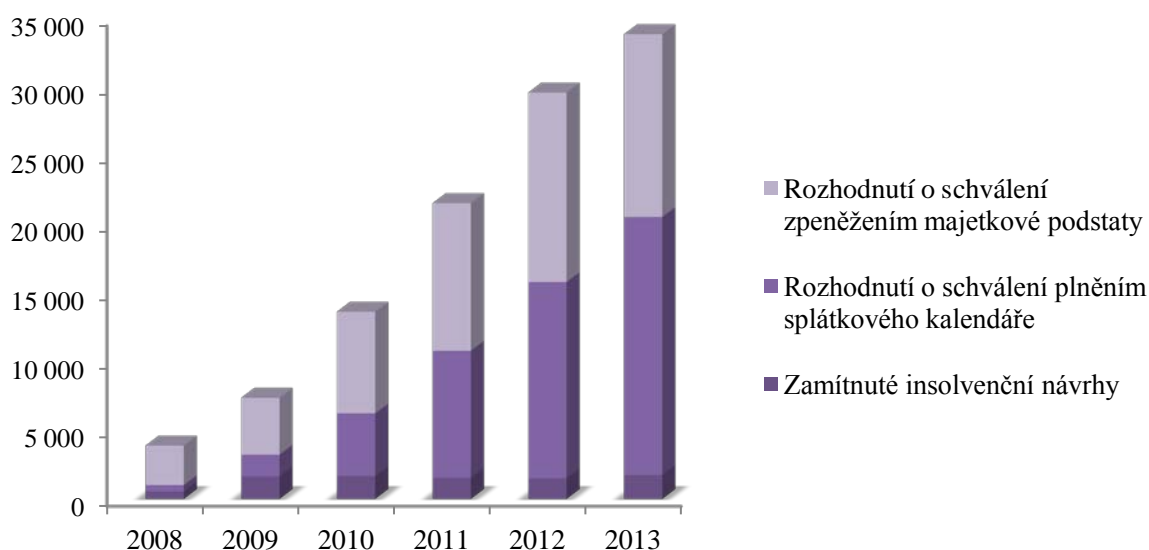
5.2 Statistika návrhů na oddlužení v letech 2008–2013

V následujícím grafu lze ještě mnohem detailněji sledovat vývoj oddlužení v České republice v letech 2008–2013. Z výsledků je patrné, že oddlužení fyzických osob se díky své rostoucí tendenci těší velké oblibě. Je to prakticky jediný možný způsob, jak se lze legálně vypořádat s věřiteli, kteří by dlužníkům jistě časem naučtovali kromě dluhu i vysoké úroky z prodlení a v neposlední řadě také smluvní pokuty.

Z grafu vyplývá, že počet zamítnutých návrhů je oproti návrhům schváleným celkem nepatrný, z čehož lze usoudit, že pokud se dostaneme do platební neschopnosti, nemusíme se bát podat insolvenční návrh. V případě, že návrh bude opodstatněný, soud jej jistě schválí a nám se tak začne rýsovat cesta z dluhové pasti ven.

Do roku 2011 bylo vydáváno více rozhodnutí o schválení zpeněžením majetkové podstaty než rozhodnutí o schválení plněním splátkového kalendáře. V roce 2012 již ale převažují schválená rozhodnutí plněním splátkového kalendáře o více než 500 rozhodnutí a v roce 2013 již o 5505 rozhodnutí.

Z rostoucího vývojového trendu oddlužení lze usoudit, že IZ z roku 2008, který začal upravovat nově i oddlužení nepodnikatelů, byl vhodným nástrojem, který je hojně využíván.

Obr. 4 Statistika podaných návrhů na oddlužení v letech 2008–2013

(Česká finanční poradenská, 2015)

6 PROCES ODDLUŽENÍ U PANA „R“

V této kapitole se zaměřím na proces oddlužení plněním splátkového kalendáře, neboť oddlužení zpeněžením majetkové podstaty není z účetního pohledu zaměstnavatele dlužníka nikterak významné.

6.1 Majetkové poměry pana „R“

Pan „R“ je 50letý muž, který žije se svou přítelkyní a jejími dvěma dcerami ve společné domácnosti v pronajatém bytě. Má vyživovací povinnost na nezletilého syna z předchozího manželství ve výši 2 070 Kč/měs. Pracuje v HPP na dobu neurčitou jako zámečnický, izolátor ve společnosti, která se zabývá vodo-topo instalacemi. Průměrná měsíční čistá mzda pana „R“ činí 13 213 Kč. Náklady na živobytí dlužníka činí měsíčně 7 500 Kč.

6.2 Podání insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení

Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení podal sám pan „R“ dne 16. 6. 2014, a to z důvodu, že se dostal do platební neschopnosti. Měl 13 závazků celkem u 12 věřitelů.

V návrhu dlužník navrhuje, aby soud rozhodl o úpadku dlužníka a zároveň rozhodl o povolení oddlužení. Navrhovatel, což je v tomto případě dlužník, prohlašuje, že nemá žádné dlužníky. Dále v návrhu uvádí, že má vyživovací povinnost na nezletilého syna a že pobírá mzdu z HPP. Dále pobírá důchod od třetí osoby (současné přítelkyně dlužníka), která se zavázala po dobu 60 měsíců nebo do konce oddlužení pana „R“ tuto mzdu ve výši 1 000 Kč vyplácet.

Návrh dále obsahuje informaci týkající se příjmů za poslední tři roky, kterou vyplácel navrhovateli zaměstnavatel, a to takto:

- za rok 2011 – 201 275 Kč
- za rok 2012 – 203 403 Kč
- za rok 2013 – 203 555 Kč
- za období leden – duben 2014 – 52 277 Kč čistého příjmu.

Dále z návrhu vyplývá, že navrhovatel nemá žádného hodnotnějšího majetku, kromě osobních věcí. Navrhovatel nevlastní ani žádný nemovitý majetek. Dále insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení doplňuje tabulka charakteristiky závazků a věřitelů

– nezajištěné závazky a věřitelé.

Pravidelná měsíční splátka použitelná z navrhovatelových příjmů pro oddlužení činí nejméně 5 030 Kč, za dobu 5 let se tedy jedná o částku 236 460 Kč. Při kalkulaci příjmů použitelných při oddlužení již bylo počítáno s odhadem nákladů na činnost insolvenčního správce.

Souhrn všech navrhovatelových závazků činí 749 004 Kč, z toho činí 749 004 Kč závazků nezajištěných. 30 % z hodnoty nezajištěných závazků je 224 701 Kč. Navrhovatel má peněžité závazky 30 dnů po splatnosti a je v platební neschopnosti. Navrhovatel zastavil splátky svých peněžitých závazků, což vedlo k sesplatnění všech závazků navrhovatele. Celková výše navrhovatelových závazků, jež věřitelé sesplatnili a požadují k úhradě v jimi vyčíslené výši, pak činí ke dni vyhotovení tohoto návrhu 749 004 Kč. Vzhledem k tomu, že navrhovatelův příjem činí cca 13 000 Kč měsíčně, je mimo možnosti navrhovatele své závazky řádně plnit, neboť navrhovatel není schopen věřiteli požadovanou částku na závazky vedle úhrad nákladů na své živobytí a výživu vyživovaných osob ze svých příjmů uhradit.

Dále navrhovatel po soudu nevyžaduje, aby mu snížil splátky na hodnotu nižší, než je dána ze zákona.

Součástí insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na oddlužení je také následující tabulka všech závazků dlužníka.

Obr. 5 Popis všech závazků pana „R“ (Insolvenční rejstřík, 2014)

Popis všech závazků dlužníka ³⁴				
včetně vyživovacích povinností stanovených rozhodnutím soudu				
17 Závazky, ze kterých nevyplyvá právo na uspokojení ze zajištění - nevykonatelné:				
č.:	Popis závazku:	Věřitel:	Výše závazku (v Kč):	
1	Kreditní karta č. 1198930321	GE Money Multiservis, a.s.	30.417	
2	Dluh na pojistném č.j. 650902/1475	Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky	9.886	
18 Závazky, ze kterých vyplývá právo na uspokojení ze zajištění - nevykonatelné:				
č.:	Popis závazku:	Věřitel:	Výše závazku (v Kč):	
1	nejsou			
19 Závazky, ze kterých nevyplyvá právo na uspokojení ze zajištění - vykonatelné:				
č.:	Popis závazku:	Označení rozhodnutí:	Věřitel:	Výše závazku (v Kč):
1	Dluh	č.j. 103 Ex 34570/09-23	CC Invest Ltd.,	16.327,-
2	Úvěr	č.j. 099 EX 1603/09-24	ESSOX s.r.o.	62.399,-
3	Úvěr	č.j. 081 EX 03601/13-031	GE Money Bank, a.s.	59.568,-
4	Dluh	č.j. 094 EX 02084/09-018	PROFI CREDIT Czech, a.s.	62.269,-
5	Dluh za energii	č.j. 065 EX 00655/14-037	RWE Energie, a.s.	15.939,-
6	Dluh	č.j. 137Ex 17577/09-35	Matco, s.r.o.	244.921,-
7	Úvěr	č.j. 28 EXE 945/2012-14	SMART Capital, a.s.	57.430,-
8	Dluh na pojistném	č.j. 007 EX 4872/13-24	Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky	97.283,-
9	Dluh	č.j. 065 EX 05160/11-003	Severomoravská plynárenská, a.s.	20.320,-
10	Úvěr ze stavebního spojení	č.j. 077 EX 13177/09-38	Českomoravská stavební spořitelna, a.s.	70.245,-
11	Dluh	č.j. MMPPr/023215/201 2/O	Magistrát města Přerova	2.000,-
20 Závazky, ze kterých vyplývá právo na uspokojení ze zajištění - vykonatelné:				
č.:	Popis závazku:	Označení rozhodnutí:	Věřitel:	Výše závazku (v Kč):
1	nejsou			

Poslední část insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na oddlužení činí přílohy.

V případě pana „R“ jsou to následující přílohy:

- Výpis z trestního rejstříku navrhovatele
- Seznam závazků navrhovatele
- Seznam majetku navrhovatele
- Příloha k seznamu závazků dlužníka k insolvenčnímu návrhu

- Listiny dokládající úpadek
- Doklady potvrzující příjem navrhovatele za poslední 3 roky
- Smlouva o důchodu ze dne 10. 6. 2014
- Rozsudek č.j. 8C 48/2014-14 ze dne 17. 3. 2014
- Rozsudek č.j. O Nc 172/2008-36 ze dne 7. 5. 2012 (Insolvenční rejstřík, 2014)

Je možné oddlužení na základě podaného insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na oddlužení?

Pan „R“ je fyzickou osobou nepodnikatelem, a tudíž nemá ani žádné dluhy z podnikání. V tomto případě splňuje obě dvě podmínky a může se tak stát subjektem oddlužení.

Náležitosti týkající se návrhu na povolení oddlužení dlužník také splňuje. Pan „R“ podal insolvenční návrh spolu s návrhem na oddlužení, což znamená, že si nemusí hlídat 30 denní lhůtu, ve které by musel podat návrh na oddlužení v případě, že insolvenční návrh by na něj podal jeden z jeho věřitelů.

Náležitosti podání dle § 391 IZ dlužník splňuje v plné míře, stejně tak jako náležitosti uvedené v § 23 Vyhl. č. 311/2007 Sb., které návrh musí obsahovat.

Přílohy návrhu dle § 392 IZ a § 24 Vyhl. č. 311/2007 Sb., dlužník ke svému návrhu připojil.

Mezi věcné podmínky povolení oddlužení patří, že dlužník podává návrh pouze v případě, že nemá nepoctivý záměr, že je schopen uspokojit alespoň 30 % nezajištěných pohledávek, nedomluvil-li se s věřiteli na nižším vypořádání a v neposlední řadě nemá lehkomyšlný či nedbalý přístup k plnění povinností. Všechny tyto podmínky pan „R“ také splňuje.

Z výše zmíněného vyplývá, že pan „R“ je téměř ideálním případem, ve kterém by soud měl povolit oddlužení, neboť návrh byl podán řádně, včas a dlužník je schopen uspokojit 30 % z celkové výše jeho nezajištěných závazků, což dokládá samozřejmě také v příloze.

6.3 Zahájení insolvenčního řízení

Na základě vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení ze dne 26. 6. 2014 oznamuje insolvenční soud, že bylo zahájeno insolvenční řízení ve věci dlužníka pana „R“. Tímto okamžikem nastávají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení. Dále soud vyzývá věřitele, kteří chtějí své pohledávky v rámci insolvenčního řízení pana „R“ uplatnit, aby podali přihlášku pohledávky s těmito náležitostmi (Insolvenční rejstřík, 2014):

- Příhláška se podává na formuláři, který je zveřejněn Ministerstvem spravedlnosti.
- K přihlášce je nutno připojit listiny, kterých se přihláška dovolává.
- Vykonatelnost pohledávky se prokazuje veřejnou listinou.
- Příhláška včetně příloh se podává dvojmo.
- Příhlášky na základě této výzvy lze podávat až do rozhodnutí o úpadku.

6.4 Usnesení o povolení oddlužení pana „R“

Dne 17. 7. 2014 vydal insolvenční soud usnesení k insolvenčnímu návrhu dlužníka, ve kterém:

- byl zjištěn úpadek pana „R“,
- byl stanoven insolvenční správce – Mgr. Kateřina Širhalová LL.M.,
- soud povolil řešení úpadku oddlužením,
- byli vyzváni věřitelé, kteří doposud nepřihlásili své nezajištěné pohledávky, aby tak učinili do 30 dnů od zveřejnění tohoto usnesení,
- byli vyzýváni věřitelé k tomu, aby neprodleně sdělili insolvenčnímu správci, jaká zajišťovací práva uplatní na dlužníkových věcech, pohledávkách nebo jiných majetkových právech,
- soud nařídil přezkumné jednání na 7. 10. 2014 v 10:50 hod. do sídla Krajského soudu v Ostravě,
- soud svolal schůzi věřitelů na 7. 10. 2014 bezprostředně po skončení přezkumného jednání,
- účinky tohoto rozhodnutí nastaly okamžikem zveřejnění v insolvenčním rejstříku,
- soud uložil dlužníkovi, aby od července platil insolvenčnímu správci zálohu na odměnu a hotové výdaje ve výši 900 Kč měsíčně, případně zvýšenou o sazbu DPH, byl-li insolvenční správce plátce daně z přidané hodnoty nejpozději do konce měsíce,
- dále byl dlužník povinen zdržet se nakládání s majetkovou podstatou a s majetkem, který do ní mohl náležet,
- dlužník byl povinen poskytnout insolvenčnímu správci při zjišťování majetkové podstaty všestrannou součinnost a dbát jeho pokynů. (Insolvenční rejstřík, 2014)

6.5 Přihlášené nezajištěné pohledávky

Z původních 13 závazků u 12 věřitelů bylo do insolvenčního řízení přihlášeno 6 věřitelů

se 7 nezajištěnými pohledávkami v celkové výši 226 370,52 Kč. Žádná z přihlášených pohledávek není pohledávkou z podnikání. (Insolvenční rejstřík, 2014)

Nezajištěné přihlášené pohledávky nalezneme v tabulce níže.

Tab. 2 Nezajištěné přihlášené pohledávky (Insolvenční rejstřík, 2014)

Jméno věřitele	Titul dluhu	Výše dluhu
GE Money Bank, a.s.	Smlouva o revolvingovém úvěru a vydání a užívání kreditní karty	42 603,47 Kč
GE Money Bank, a.s.	Smlouva o poskytování bankovních produktů a služeb	4 899,14 Kč
Českomoravská stavební spořitelna, a.s.	Smlouva o úvěru ze stavebního spoření	57 992,90 Kč
Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR	Dlužné pojistné, kdy byl dlužník veden jako osoba bez zdanitelných příjmů	9 918,00 Kč
RWE Energie, s.r.o.	Smlouva o sdružených dodávkách plynu	4 947,62 Kč
ESSOX, s.r.o.	Smlouva o poskytnutí Futuro karty a revolvingového úvěru	27 743,82 Kč
Šestý uzavřený investiční fond, a.s.	Smlouva o úvěru	78 265,57 Kč
Celkem:		226 370,52 Kč

6.6 Přezkumné jednání a schůze věřitelů

Přezkumné jednání a schůze věřitelů se konala dne 7. 10. 2014 u Krajského soudu v Ostravě.

Přítomni byli: samosoudkyně, zapisovatelka, dlužník pan „R“ a insolvenční správkyň. Z věřitelů se nedostavil nikdo.

6.6.1 Přezkumné jednání

Cílem přezkumného jednání ze dne 7. 10. 2014 bylo opětovné přezkoumání všech sedmi přihlášených pohledávek. Přičemž k popření pravosti, výše či pořadí přihlášení mají nárok pouze dlužník, insolvenční správce a přihlášení věřitelé. Správce provedl přezkum jednotlivých přihlášených pohledávek, které zůstaly beze změny.

6.6.2 Schůze věřitelů

Po skončení přezkumného jednání byla ihned zahájena schůze věřitelů. Na začátku schůze přednesla insolvenční správkyň zprávu o stavu činnosti ze dne 24. 9. 2014 a informovala soud o majetku dlužníka.

Dále se insolvenční správce vyjadřuje k tomu, že nejsou známy žádné skutečnosti, které by odůvodňovaly zamítnutí dlužníkovu návrhu na povolení oddlužení a vzhledem k tomu, že dlužník má majetek pouze nepatrné hodnoty, navrhuje, necht' soud rozhodne o způsobu oddlužení plněním splátkového kalendáře.

Schůze věřitelů se nezúčastnil žádný věřitel, a tudíž nebylo možno ustanovit věřitelský výbor. Proto soud vydal následující usnesení:

- působnost věřitelského výboru bude vykonávat soud,
- soud rozhodl o způsobu oddlužení plněním splátkového kalendáře.

V příloze PI je uveden seznam přihlášených pohledávek a výpočet měsíční splátky dlužníka včetně odměny insolvenčního správce. Z čehož vyplývá, že zaměstnavatel dlužníka je povinen z jeho mzdy měsíčně provádět srážku v hodnotě 2 220,85 Kč a zasílat ji na účet insolvenčního správce. (Insolvenční rejstřík, 2014)

6.7 Schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře

Dne 16. 10. 2014 bylo Krajským soudem v Ostravě vydáno Usnesení, ve kterém:

- Soud schvaluje oddlužení dlužníka plněním splátkového kalendáře.
- Soud ukládá povinnost zaměstnavateli pana „R“, aby po doručení tohoto rozhodnutí počínaje měsícem listopad, prováděl srážky z dlužníkovy mzdy, a tyto sražené částky nevyplácel dlužníkovi, ale zasílal je insolvenčnímu správci. Dále ukládá plátcovi mzdy, aby současně s prováděním srážek zasílal každý měsíc insolvenčnímu správci doklad obsahující údaje o jednotlivých složkách mzdy (výplatní lístek).
- Insolvenčnímu správci soud ukládá, aby si každý měsíc ponechal částku 900 Kč jako zálohu odměny a na náhradu hotových výdajů, dále aby uhradil případné pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky postavené na roveň pohledávkám za podstatou a zbývající částku vyplatil nejpozději do konce měsíce nezajištěným věřitelům v poměru, který je uveden v příloze PI.
- Oddlužení splátkovým kalendářem bude probíhat od listopadu 2014 do října 2019, případně po dobu kratší do úplného splacení pohledávek nezajištěných věřitelů, přičemž termín úhrady první splátky se stanoví na den 30. 11. 2014.
- Věřitelé se vyzývají, aby nejpozději k termínu úhrady první splátky sdělili insolvenčnímu správci způsob, jakým jim má být částka vyplácena.

V současné době probíhá oddlužení plněním splátkového kalendáře beze změn. (Insolvenční rejstřík, 2014)

7 PROVÁDĚNÍ SRÁŽEK ZE MZDY

Následující kapitola bude obsahovat postup výpočtu splátek při oddlužení plněním splátkového kalendáře, dále výpočtem nezabavitelné částky a čisté mzdy zaměstnance.

Výpočet budu nejprve demonstrovat na matce samoživitelce, která žije ve společné domácnosti se svými dvěma dětmi, a v další podkapitole se už zaměřím na kompletní výpočet mzdy našeho dlužníka pana „R“, kterou následně zaúčtuji na příslušných syntetických i analytických účtech.

7.1 Výpočet splátek při oddlužení plněním splátkového kalendáře

Postup výpočtu splátek při oddlužení plněním splátkového kalendáře je následující:

- „Splátka pro oddlužení se kalkuluje v rozsahu, v jakém mohou být při výkonu rozhodnutí nebo exekuci uspokojeny přednostní pohledávky.
- Srážky pro oddlužení se vypočítávají z čisté mzdy.
- Čistá mzda se vypočte tak, že se od mzdy odečte záloha na daň z příjmů fyzických osob srážená z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, pojistné na důchodové spoření, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění (dále jen „srážené částky“). Srážené částky se vypočtou podle podmínek a sazeb platných pro povinného v měsíci, za který se čistá mzda zjišťuje. Do čisté mzdy se započítávají i čisté odměny za vedlejší činnost, kterou zaměstnanec vykonává u toho, u koho je v pracovním poměru. Nezapočítávají se však do ní částky poskytované na náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem, a to zejména při pracovních cestách.
- Z čisté mzdy nelze srazit tzv. základní částku.
- Dle nařízení vlády č. 595/2006 Sb. ve spojení s dalšími příslušnými právními předpisy (zákon č. 110/2006 Sb., nařízení vlády č. 409/2011 Sb., zákon č. 117/1995 Sb., nařízení vlády č. 440/2013 Sb.) se kalkuluje základní částka takto:
 - a) na osobu dlužníka ve výši dvou třetin součtu částky životního minima a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu dle zvláštního právního předpisu („nezabavitelná částka“)
 - součet životního minima a nákladů na bydlení = 3 410 Kč + 5 767 Kč = 9 177 Kč
 - nezabavitelná částka = $2/3 * 9 177 \text{ Kč} = 6 188 \text{ Kč}$
 - b) na každou vyživovanou osobu a manžela ve výši jedné čtvrtiny nezabavitelné částky

- 100% nezabavitelné částky = 6 188 Kč

- 1/4 nezabavitelné částky = 1 529,50 Kč

Pro lepší přehlednost uvádím následující tabulku, data v ní zpracovaná vychází z podkladů Ministerstva spravedlnosti ČR:

Tab. 3 Výpočet základní nezabavitelné částky (Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2006)

Nezabavitelná částka na osobu povinného	6 118,00 Kč
Nezabavitelná částka na manžela/manželku	1 529,50 Kč
Nezabavitelná částka na 1. dítě	1 529,50 Kč
Nezabavitelná částka na 2. a každé další dítě	1 529,50 Kč

- Jednotlivé nezabavitelné částky se následně sečtou a výsledek se zaokrouhlí na celé koruny nahoru. Celková základní částka se následně odečte od čisté mzdy. Ze zbytku čisté mzdy pak lze bez omezení srazit vše nad součet životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu (aktuálně 9 177 Kč). Zbývající částka po provedení této operace se zaokrouhlí dolů na částku dělitelnou třemi a rozdělí se na třetiny. Pro splátky při oddlužení (jako pro přednostní pohledávky) lze srazit dvě třetiny.“ (Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2006)
- Po rozdělení částky na třetiny se postupuje takto:
 - 1) 1/3 je určena k vydobytí pohledávek oprávněných osob
 - 2) 1/3 je určena k vydobytí přednostních pohledávek
 - 3) 1/3 se vždy vyplatí povinnému
- Do výplaty povinného se tedy započítají tyto částky:
 - 1) Základní nezabavitelná částka.
 - 2) Drobná částka vzniklá zaokrouhlením.
 - 3) Třetí třetina zbytku čisté mzdy.
 - 4) V případě, že není vůči povinnému uplatněna žádná přednostní pohledávka tak se započítává i druhá třetina zbytku čisté mzdy. (Patka, c2012-2014)

7.2 Výpočet mzdy a nezabavitelné částky u paní „K“

Předtím, než se zaměřím na výpočet mzdy dlužníka pana „R“, ráda bych uvedla jiný příklad, se kterým se mzdové účetní mohou setkat velice často, neboť těchto případů stále

přibývá.

V dnešní době, pro mnohé finančně nelehké, se čím dál více setkáváme s případy, kdy se matky samoživitelky dostanou do finančních potíží. Ať už je to z důvodu, že jim jejich bývalí manželé neplatí soudem stanovené výživné na děti, či z jiného důvodu. Matkám poté nezbyvá již nic jiného, než vyhledat pomoc u úvěrových společností. Tímto okamžikem se mnohé z nich pomalu, ale jistě dostávají do platební neschopnosti.

O postupu, jak zažádat o povolení oddlužení jsem se věnovala v předchozích kapitolách. V podkapitole 7.2 tedy demonstruji výpočet mzdy a nezabavitelné částky u matky samoživitelky se dvěma nezletilými dětmi.

Matka samoživitelka (dále jen paní „K“) žije ve společné domácnosti se svými dvěma nezletilými dětmi. Pracuje jako obchodní manažerka. Její mzdový tarif činí 14 000 Kč a měsíční prémie 4 200 Kč. V měsíci únoru 2015 pracovala řádně všech 20 kalendářních dní. Nečerpala dovolenou ani jiné volno a také nepracovala přesčas.

Paní „K“ nemá žádnou přednostní pohledávku, podepsala prohlášení poplatníka k dani z příjmu a uplatňuje i slevu na své dvě děti, s kterými žije ve společné domácnosti.

Následující tabulka demonstruje výpočet mzdy paní „K“ a také výpočet nezabavitelné částky.

Tab. 4 Výpočet mzdy paní „K“ za měsíc únor 2015

Počet pracovních dní v měsíci:	20
Počet pracovních hodin v měsíci:	160
Počet skutečně odpracovaných dní v měsíci:	20
Počet skutečně odpracovaných hodin v měsíci:	160
Mzdový tarif:	14 000,00 Kč
Měsíční prémie:	4 200,00 Kč
Hrubá mzda:	18 200,00 Kč
SZ za-tel = 18 200 Kč x 25 % =	4 550,00 Kč
SZ za-nec = 18 200 Kč x 6,5 % =	1 183,00 Kč
ZP za-tel = 18 200 Kč x 9 % =	1 638,00 Kč
ZP za-nec = 18 200 Kč x 4,5 % =	819,00 Kč

Hrubá mzda + SZ a ZP hrazené zaměstnavatelem:	24 388,00 Kč
---	--------------

Superhrubá mzda:	24 400,00 Kč
-------------------------	---------------------

Daň z příjmu FO (15 %) = 24 400 Kč x 15 % =	3 660,00 Kč
Sleva na dani:	2 070,00 Kč
Daň z příjmu FO po slevě:	1 590,00 Kč

Sleva na 2 děti = 2 x 967 Kč	1 934,00 Kč
------------------------------	-------------

Daňový bonus:	344,00 Kč
----------------------	------------------

Čistá mzda:	16 542,00 Kč
--------------------	---------------------

Výpočet základní nezabavitelné částky:	
1. Částka životního minima jednotlivce dle zákona o životním minimu:	3 410,00 Kč
2. Částka normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu:	5 767,00 Kč
Pro další výpočty se používá zaokrouhlený součet částek:	9 177,00 Kč

Nezabavitelné částky činí:	
1. základní nezabavitelná částka činí:	
úhrn 2/3 součtu částky životního minima a částky nákladů na bydlení – jednotlivce na každou osobu, které je povinen poskytovat výživné – 25 % z nezabavitelné částky	6 188,00 Kč
	1 529,50 Kč
2. částka, nad kterou se zbytek čisté mzdy srazí bez omezení	3 059,00 Kč
rovná se součet částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu; z toho vypočtená maximální výše jedné třetiny zbytku čisté mzdy	

Výpočet základní nezabavitelné částky paní "K"	
Nezabavitelná částka na osobu povinného:	6 118,00 Kč
Nezabavitelná částka na 1. vyživované dítě	1 529,50 Kč
Nezabavitelná částka na 2. vyživované dítě	1 529,50 Kč
Základní nezabavitelná částka celkem:	9 177,00 Kč

Čistá mzda - nezabavitelná částka =	7 365,00 Kč
Zaokrouhlit na celé koruny dělitelné třemi směrem dolů	7 365,00 Kč
Zaokrouhlený zbytek čisté mzdy se dělí třemi	2 455,00 Kč

1/3 je určena k vydobytí pohledávek oprávněných osob	2 455,00 Kč
1/3 je určena k vydobytí přednostních pohledávek	0,00 Kč
1/3 se vždy vyplatí povinnému	2 455,00 Kč

K výplatě paní "K":	14 087,00 Kč
1. Základní nezabavitelná částka	9 177,00 Kč
2. Drobná částka vzniklá zaokrouhlením	0,00 Kč
3. 3/3 zbytku čisté mzdy	2 455,00 Kč
4. Povinná nemá žádnou přednostní pohledávku	2 455,00 Kč

7.3 Výpočet mzdy a nezabavitelné částky pana „R“

Pan „R“ je zaměstnán jako zámečnický izolátor a jeho hodinová mzda činí 93 Kč. Jeho pracovní doba činí 8 hodin denně. Pro demonstraci srážek ze mzdy jsem si vybrala měsíc duben 2015, který má 21 pracovních dní. V pátek 3. 4. 2015 si pan „R“ vzal dovolenou. Z důvodu, že je pan „R“ rozvedený a domluvil se s manželkou, slevu na dítě neuplatňuje. Podepsal prohlášení poplatníka k dani z příjmu za rok 2015. Mimo srážek k plnění splátkového kalendáře mu zaměstnavatel sráží ještě částku 2 070 Kč jako výživné na jeho nezletilého syna. Pan „R“ nevstoupil do II. důchodového pilíře, tudíž pro něj neplatí snížená sazba při výpočtu sociálního zabezpečení, které mu je jako zaměstnanci z hrubé mzdy strháváno.

V následující tabulce jsem provedla výpočet mzdy pana „R“ za měsíc duben 2015.

Tab. 5 Výpočet mzdy pana „R“ za měsíc duben 2015

Počet pracovních dní v měsíci:	21
Počet pracovních hodin v měsíci:	168
Dovolená:	1 den/8 hodin
Počet skutečně odpracovaných dní v měsíci:	20
Počet skutečně odpracovaných hodin v měsíci:	160
Hodinová mzda:	93,00 Kč
Základní mzda = 93 Kč x 160 hodin =	14 880,00 Kč
Dovolená = 93 Kč x 8 hodin =	744,00 Kč
Hrubá mzda:	15 624,00 Kč
SZ za-TEL = 15 624 Kč x 25 % =	3 906,00 Kč
SZ za-nec = 15 624 Kč x 6,5 % =	1 016,00 Kč

ZP za-tel = 15 624 Kč x 9 % =	1 407,00 Kč
ZP za-nec = 15 624 Kč x 4,5 % =	704,00 Kč

Hrubá mzda + SZ a ZP hrazené zaměstnavatelem:	20 937,00 Kč
---	--------------

Superhrubá mzda:	21 000,00 Kč
-------------------------	---------------------

Daň z příjmu FO (15 %) = 21 000 Kč x 15 % =	3 150,00 Kč
Sleva na dani:	2 070,00 Kč
Daň z příjmu FO po slevě:	1 080,00 Kč

Čistá mzda:	12 824,00 Kč
--------------------	---------------------

Výpočet základní nezabavitelné částky:	
1. Částka životního minima jednotlivce dle zákona o životním minimu:	3 410,00 Kč
2. Částka normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu:	5 767,00 Kč
Pro další výpočty se používá zaokrouhlený součet částek:	9 177,00 Kč

Nezabavitelné částky činí:	
1. základní nezabavitelná částka činí:	
úhrn 2/3 součtu částky životního minima a částky nákladů na bydlení – jednotlivce	6 188,00 Kč
na každou osobu, které je povinen poskytovat výživné – 25 % z nezabavitelné částky	1 529,50 Kč
2. částka, nad kterou se zbytek čisté mzdy srazí bez omezení	3 059,00 Kč
rovná se součet částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu; z toho vypočtená maximální výše jedné třetiny zbytku čisté mzdy	

Výpočet základní nezabavitelné částky pana "R"	
Nezabavitelná částka na osobu povinného:	6 118,00 Kč
Nezabavitelná částka na vyživované dítě	1 529,50 Kč
Základní nezabavitelná částka celkem:	7 647,50 Kč

Čistá mzda - nezabavitelná částka =	5 176,50 Kč
Zaokrouhlit na celé koruny dělitelné třemi směrem dolů	5 175,00 Kč
Zaokrouhlený zbytek čisté mzdy se dělí třemi	1 725,00 Kč

1/3 je určena k vydobytí pohledávek oprávněných osob	1 725,00 Kč
1/3 je určena k vydobytí přednostních pohledávek	1 725,00 Kč
1/3 se vždy vyplatí povinnému	1 725,00 Kč

K výplatě panu "R":		9 374,00 Kč
1. Základní nezabavitelná částka		7 647,50 Kč
2. Drobná částka vzniklá zaokrouhlením		1,50 Kč
3. 3/3 zbytku čisté mzdy		1 725,00 Kč

Přednostní pohledávkou pana „R“ podle OSŘ je výživné na jeho nezletilého syna. Jiné přednostní pohledávky pan „R“ nemá. Ze zákona musí panu „R“ zůstat v měsíci dubnu 9 374 Kč, tzn., že není ze své výplaty schopen uhradit jak celou částku na výživné pro svého syna, tak ani celkovou částku na oddlužení plněním splátkového kalendáře. Provádět srážky ve větším rozsahu než uvádí OSŘ je zcela nepřipustné.

Avšak již dříve bylo zmíněno, že pan „R“ kromě stálé mzdy pobírá také důchod od své současné přítelkyně (pan „R“ a jeho přítelkyně uzavřeli smlouvu o pravidelném měsíčním důchodu, zřejmě z toho důvodu, aby byl pan „R“ schopen uhradit jak výživné na syna, tak i měsíční splátku v důsledku oddlužení, předpokládám, že se jedná o to, aby pan „R“ jistým způsobem obešel zákon a byl schopen uhradit veškeré své závazky řádně a včas). Z toho tedy vyplývá, že je schopen v plné výši měsíčně hradit jak výživné tak i splátku, která slouží k jeho oddlužení.

7.3.1 Výplatní lístek pana „R“

Výplatní lístek je nedílnou součástí každé výplaty, která se v dané společnosti uskuteční. Ze zákona má zaměstnanec každý měsíc nárok na to, aby obdržel svůj výplatní lístek. Tento jej mimo jiné informuje o srážkách ze mzdy, které za něj uskutečňuje jeho zaměstnavatel.

Výplatní lístek každé společnosti je jiný. Pro demonstraci jsem zvolila výplatní lístek, který generuje účetní software DUNA MZDY.

Tab. 6 Výplatní lístek pana „R“

VÝPLATNÍ LÍSTEK

OBDOBÍ: 4/2015 Středisko:
OSOBNÍ ČÍSLO: 19 Rodné číslo: 123456/7890
Jméno: Pan "R"
Profese: Izolátér
Adresa: Ztracená 25
 750 02 Přerov

Zůstatek ŘD: 5 Prům. pro náhr: 93,00
 Zdrav. poj.: 111 Zákl. snížený: 84,21
 Náhr. PN vyšší: 50,53

	ODPR.	PRESC.	SV	RD	ON	NV	ABS	OON	NAH. PN	CELK:
D:	20,0		0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	21,0
H:	160,0	0,0	0,0	8,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	168,0

Základní mzda:	14 880,00 Kč	Superh. mzda:	21 000,00 Kč	Čistá mzda:	12 824,00 Kč
Přesčas:	0,00 Kč	Nepěň. plnění:	0,00 Kč	Srážky:	3 450,00 Kč
Příplatky:	0,00 Kč	Soc. pojištění:	1 016,00 Kč	Odbory:	0,00 Kč
Prémie:	0,00 Kč	Důch. spoření:	0,00 Kč	Ost. příspěvky:	0,00 Kč
Odměny:	0,00 Kč	Zdr. pojištění:	704,00 Kč	Záloha:	0,00 Kč
Dovolená:	744,00 Kč	Daň z příjmu:	3 150,00 Kč	K výplatě:	9 374,00 Kč
Náhrady:	0,00 Kč	Solidární daň:	0,00 Kč	Na účet:	0,00 Kč
Ost. Os. Náklady:	0,00 Kč	Sleva na dani:	2 070,00 Kč	SPZ:	3 906,00 Kč
Hrubá mzda:	15 624,00 Kč	Daň. zvýhodnění:	0,00 Kč	ZPZ:	1 407,00 Kč
Náhrady PN:	0,00 Kč	Daň po slevě:	1 080,00 Kč	Celk. nákl. zaměst.	21 587,00 Kč

ROZPIS MZDOVÝCH SLOŽEK	Dny			Hodiny	Nhodiny	Sazba	Kč
	kal.	plac.	prac.				
120 Mzda dle hodinového tarifu			20	140,00		93,00	14 880,00 Kč
330 Čerpání řádné dovolené D			1	8,00			744,00 Kč
970 Srážka na výživné							1 725,00 Kč
970 Srážka pro IS							1 725,00 Kč

7.4 Účtování o mzdě pana „R“ u jeho zaměstnavatele

V následující podkapitole navrhuji na základě předchozí analýzy postup účtování mzdy z pohledu zaměstnavatele pana „R“, dlužníka v osobním bankrotu.

PS v pokladně je 10 000 Kč.

PS na BÚ 100 000 Kč.

Tab. 7 Vyúčtování mzdy pana „R“

Číslo	Doklad	Účetní případ	Částka	MD	D
1)	VÚD	Předpis hrubé mzdy	15 624 Kč	521	331
2)	VÚD	Sociální pojištění hrazené za zaměstnance	1 016 Kč	331	336.1
3)	VÚD	Zdravotní pojištění hrazené za zaměstnance	704 Kč	331	336.2
4)	VÚD	Záloha na daň z příjmu FO	1 080 Kč	331	342
5)	VÚD	Srážka výživného	1 725 Kč	331	379.1
6)	VÚD	Srážka pro IS na úhradu splátkového kalendáře	1 725 Kč	331	379.2
7)	VÚD	Sociální pojištění hrazené za zaměstnavatele	3 906 Kč	524	336.1
8)	VÚD	Zdravotní pojištění hrazené za zaměstnavatele	1 407 Kč	524	336.2
9)	VPD	Výplata mzdy zaměstnanci	9 374 Kč	331	211
10)	VBÚ	Odvod sociálního pojištění	4 922 Kč	336.1	221
11)	VBÚ	Odvod zdravotního pojištění	2 111 Kč	336.2	221
12)	VBÚ	Odvod daně finančnímu úřadu	1 080 Kč	342	221
13)	VBÚ	Odvod výživného	1 725 Kč	379.1	221
14)	VBÚ	Odvod IS na úhradu splátkového kalendáře	1 725 Kč	379.2	221

Tab. 8 Účtování mzdy pana „R“ na syntetických i analytických účtech

221 – Pokladna			221 - Běžný účet				
PS	10 000,00 Kč	9)	9 374,00 Kč	PS	100 000,00 Kč	10)	4 922,00 Kč
o.	10 000,00 Kč	o.	9 374,00 Kč			11)	2 111,00 Kč
		KS	<u>626,00 Kč</u>			12)	1 080,00 Kč
						13)	1 725,00 Kč
						14)	1 725,00 Kč
				o.	100 000,00 Kč	o.	11 563,00 Kč
						KS	<u>88 437,00 Kč</u>
331 – Zaměstnanci			336.1 - Zúčt. s ISZP – SP				
2)	1 016,00 Kč	1)	15 624,00 Kč	10)	4 922,00 Kč	2)	1 016,00 Kč
3)	704,00 Kč					7)	3 906,00 Kč
4)	1 080,00 Kč			o.	4 922,00 Kč	o.	4 922,00 Kč
5)	1 725,00 Kč			KS	<u>0,00 Kč</u>		
6)	1 725,00 Kč						
9)	9 374,00 Kč						
o.	15 624,00 Kč	o.	15 624,00 Kč				
KS	<u>0,00 Kč</u>						
336.2 - Zúčt. s ISZP - ZP			342 - Ostatní přímé daně				
11)	2 111,00 Kč	3)	704,00 Kč	12)	1 080,00 Kč	4)	1 080,00 Kč
		8)	1 407,00 Kč	o.	1 080,00 Kč	o.	1 080,00 Kč
o.	2 111,00 Kč	o.	2 111,00 Kč	KS	<u>0,00 Kč</u>		
KS	<u>0,00 Kč</u>						
379.1 - Jiné závazky - výživné			379.2 - Jiné závazky - srážka pro IS				
13)	1 725,00 Kč	5)	1 725,00 Kč	14)	1 725,00 Kč	6)	1 725,00 Kč
o.	1 725,00 Kč	o.	1 725,00 Kč	o.	1 725,00 Kč	o.	1 725,00 Kč
KS	<u>0,00 Kč</u>			KS	<u>0,00 Kč</u>		
521 - Mzdové náklady			524 - Zákonné sociální pojištění				
1)	15 624,00 Kč			7)	3 906,00 Kč		
o.	15 624,00 Kč	o.	0,00 Kč	8)	1 407,00 Kč		
				o.	5 313,00 Kč	o.	0,00 Kč
		KS	<u>15 624,00 Kč</u>			KS	<u>5 313,00 Kč</u>

8 ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ A ZHODNOCENÍ JEJICH VÝZNAMU A PŘÍNOSU

Na začátku této kapitoly bych ráda shrnula výhody a nevýhody oddlužení jak z pohledu dlužníka, věřitele tak i z pohledu dlužníkovy zaměstnavatele.

Výhody oddlužení z pohledu dlužníka:

- 1) V případě, že se dlužník dostane do nezvladatelné situace, ve které není schopen splácet své závazky, existuje zde možnost, že po splnění podmínek oddlužení může po 5 letech začít „nový život“ a dostane tak „druhou šanci“.
- 2) Splácí pouze 30 % z celkové částky přihlášených nezajištěných pohledávek.
- 3) Pokud se jakýkoliv věřitel řádně a včas ke své pohledávce nepřihlásí, nemusí tuto pohledávku dlužník vůbec platit.
- 4) Před podáním insolvenčního návrhu se dlužník může zbavit veškerého svého majetku, aby mu nebyl zpeněžen a z vytěžené částky uhrazen dlužníkům závazek.
- 5) Pokud se dlužník zbaví veškerého svého majetku a domluví se s rodinným příslušníkem či nějakým jiným ručitelem, který mu poskytne přesně 30 % z celkové částky přihlášených nezajištěných pohledávek je dlužník z obliga, neboť z těchto peněz hradí svůj splátkový kalendář a zbaví se tak legálně zbylých 70 % svých dluhů.

Nevýhody oddlužení z pohledu dlužníka:

- 1) Jedinou nevýhodou, kterou jsem odhalila, je omezení po dobu 5 let, kdy dlužník žije s minimálním příjmem a bez majetku.

Výhody oddlužení z pohledu věřitele:

- 1) V případě, že se dlužník dostane do platební neschopnosti, může jeho věřitel počítat s tím, že obdrží od dlužníka alespoň 30 % hodnotu z jeho nezajištěné pohledávky.
- 2) Pokud jsou věřiteli splátkové společnosti, stává se, že již dopředu počítají u méně bonitních klientů s tím, že nebudou schopni svůj závazek splácet tak, jak by měli. Vypočítají proto tomuto klientovi vysoké úroky. V okamžiku, kdy se

dlužník dostane do insolvence a má uhradit svému věřiteli 30 % z jeho pohledávky, nejsou na tom věřitelé škodní, právě z důvodu těchto nepřiměřeně vysokých úroků.

Nevýhody oddlužení z pohledu věřitele:

- 1) Přijdou o 70 % hodnoty své nezajištěné pohledávky.
- 2) Můžou doplatit na nepoctivý záměr svých dlužníků, kteří se chtějí legálně zbavit větší části svých dluhů.

Výhody oddlužení z pohledu zaměstnavatele dlužníka:

- 1) Motivace zaměstnance k lepším výkonům, práci přes čas a to z důvodu, že v takovémto případě obdrží od solidního zaměstnavatele vyšší mzdu a mohou tak lépe hradit své dluhy vůči nezajištěným věřitelům.

Nevýhody oddlužení z pohledu zaměstnavatele dlužníka:

- 1) Pokud je pro zaměstnavatele oddlužení jeho zaměstnance novinkou a účetní není v této oblasti vzdělaná, nastává problém, že se potýká s výpočtem a účtováním mzdy zaměstnance dlužníka.
- 2) Zaměstnavatel si musí hlídat termín, ve kterém je povinen zaslat srážku ze mzdy zaměstnance dlužníka na účet insolvenčního správce.
- 3) Každý měsíc musí zaměstnavatel spolu s výplatním lístkem zaslat insolvenčnímu správci sdělení o průběhu srážek ze mzdy dlužníka.

V praktické části své bakalářské práce jsem se zaměřila na proces oddlužení v insolvenčním řízení fyzické osoby a také na dopady do účetnictví zaměstnavatelů. Cílem mé práce bylo navrhnout metodický postup pro zaměstnavatele osobních bankrotářů.

Při zpracovávání své bakalářské práce jsem se v mnohých diskuzích setkala s názory, že samotné mzdové účetní prakticky netuší, jak se s touto situací mají vypořádat. Dokonce se samy odkazují na fakt, že o této problematice hovořily s více insolvenčními správci, přičemž každý z nich měl jiný pohled na danou problematiku.

V případě, že se mzdové účetní dostanou do úzkých a nepomůže jim při jejich postupu žádný literární či internetový zdroj, doporučuji jim zúčastnit se např. školení finanční gra-

motnosti, které mimo jiné pořádá i Fakulta managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Pro příklad mohu uvést jako účastníka tohoto školení pořádané naší fakultou Slovácké strojírný a.s.

Dalším školitelem finanční gramotnosti je například i Centrum finanční gramotnosti, o. s. se sídlem ve Velimi. Kurzy finanční gramotnosti poskytuje zdarma i ECONOMY RATING a.s. v Brně, Jihlavě, Olomouci a Zlíně.

Myslím si, že přínos těchto kurzů by pro dané společnosti mohl být významný, neboť se oddlužení, jak bylo vidět ve statistikách v kapitole 5, čím dál více rozšiřuje a je čím dál více využíváno jako nástroj oddlužení. Předpokládám, že dříve nebo později postihne oddlužení zaměstnance každého většího zaměstnavatele v naší republice.

Význam kurzů finanční gramotnosti vidím převážně v tom, že se zvýší celkové finanční povědomí účastníků těchto kurzů, což je dobře neboť, čím více porozumíme financím, které nás dnes a denně obklopují, tím lépe s nimi budeme schopni nakládat.

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo vytvoření vhodné metodiky pro zaměstnavatele, jejichž zaměstnanec se dostal do procesu oddlužení. V první fázi bylo zapotřebí nastudovat veškeré informační i legislativní prameny potřebné k pochopení dané problematiky. Součástí teoretické části bylo tedy kromě vymezení základních pojmů týkajících se insolvence a insolvenčního řízení také popsání úpadku a všech tří způsobů jeho řešení. V další kapitole jsem detailněji popsala, kdo je subjektem oddlužení, co je ekonomickou podstatou oddlužení, za jakých okolností je možné oddlužení povolit, jak má vypadat návrh na povolení oddlužení a jiné potřebné informace týkající se samotného procesu oddlužení. V poslední kapitole teoretické části jsem uvedla veškerou legislativní úpravu týkající se srážek ze mzdy zaměstnance v důsledku insolvenčního řízení. Vymezila jsem, z jakých příjmů je možné srážky provádět, dále jsem popsala rozsah těchto srážek a nakonec jsem se zmínila o nařízení a provádění srážek ze mzdy. Na konec této kapitoly jsem ještě sepsala povinnosti zaměstnavatele, jehož zaměstnanec se dostal do procesu oddlužení.

Praktickou část jsem zahájila statistikami, které se týkají insolvenčního řízení a procesu oddlužení v České republice. Následovala analýza procesu oddlužení u pana „R“, který se dostal do platební neschopnosti v důsledku velkého množství úvěrů u různých finančních institucí. Na začátku této analýzy jsem vymezila majetkové poměry pana „R“. V dalším kroku jsem se zaměřila na podání insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení, na jehož základě bylo zahájeno insolvenční řízení s následným povolením oddlužení. Sledovala jsem i okolnosti přihlášení nezajištěných pohledávek, přezkumného jednání i schůze věřitelů, po jejichž konání bylo schváleno oddlužení pana „R“ plněním splátkového kalendáře.

V další kapitole praktické části mé bakalářské práce jsem vymezila postup výpočtu splátek při oddlužení plněním splátkového kalendáře. Následoval výpočet mzdy a nezabavitelných částek u modelového příkladu matky samoživitelky se dvěma dětmi a následně také u analyzovaného případu dlužníka pana „R“. Výpočet mzdy a srážek z ní, které vznikly v důsledku oddlužení pana „R“ jsem poté zaúčtovala na příslušných syntetických i analytických účtech. Tento postup výpočtu i účtování by měl posloužit mzdovým účetním, jejichž zaměstnavatel zaměstnává osobu, které bylo povoleno oddlužení plněním splátkového kalendáře. Na konec praktické části jsem zařadila závěrečná doporučení a zhodnocení jejich významu a přínosu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ADAMÍK, Petr, Jana PILÁTOVÁ a Jaroslav, RICHTER, 2010. *Likvidace obchodních společností*. 4. aktualiz. a rozš. vyd. Olomouc: ANAG, 231 s. Účetnictví (Anag). ISBN 978-80-7263-597-9.

ADLER, Barry E., 2005. *Foundations of bankruptcy law*. New York, N.Y.: Foundation Press, 386 s. ISBN 1587782014.

Creditreform: Vývoj insolvencí v ČR [online]. 2015. [cit. 2015-05-04]. Dostupné z: <http://www.creditreform.cz/novinky-downloads/vyvoj-insolvenci-v-cr.html>

Česká finanční poradenská a.s.: Právo a podnikání [online]. [cit. 2015-05-04]. Dostupné z: <http://www.cesko-finance-poradenstvi.cz/cs/aktuality-komentare-analyzy/pravo-a-podnikani/74-insolvence-navrhy-na-oddluzeni.html>

Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Insolvenční rejstřík* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Insolvenční zákon* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/kalkulator-splatek/kalkulacka-vypocet.html>

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů*. Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=30398>

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). In: *Sbírka zákonů*. Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62545>

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. In: *Sbírka zákonů*. Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62694>

ČESKÁ REPUBLIKA. Vyhláška č. 397/2013 Sb., kterou se mění vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění vyhlášky č. 70/2011 Sb. In: *Sbírka zákonů*. Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0>

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0>

- HÁLEK, Vítězslav, 2012. *Problematika úpadku a konkurzního řízení*. Vyd. 1. Bratislava: DonauMedia, 85 s. ISBN 978-80-89364-37-4. Dostupné také z: <http://halek.info/www/knihy/download/6>
- HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC, 2013. *Insolvenční řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, xviii, 262 s. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-459-9.
- JANDA, Josef, 2013. *Jak žít šťastně na dluh*. 1. vyd. Praha: Grada, 176 s. Finance pro každého. ISBN 978-80-247-4833-7.
- KLÍMOVÁ, Růžena et al., 2015. *Průvodce mzdovou problematikou 2015*. Praha: Oswald, 2015, 680 s. ISBN 978-80-905690-1-0.
- KOZÁK, Jan. Insolvenční zákon krok za krokem. In: [online]. [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://www.konkurs-vyrovnani.cz/index.php?idb=28&idac=173>
- KOZÁK, Jan et al., 2013. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení : komentář*. 2 Vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 1272 s. ISBN 978-80-7357-243-3.
- KRATOCHVÍLOVÁ, Hana, 2002. *Zrušení firem: likvidace a úpadek : se vzory podání*. Praha: C.H. Beck, xiv, 160 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-675-1.
- LANDA, Martin, 2009. *Ekonomika insolvenčního řízení*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 426 s. Ekonomie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-031-6.
- MARŠÍKOVÁ, Jolana, 2011. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 440 s. Praktická právnická příručka. ISBN 978-80-7201-862-8.
- PATKA, Jiří. *Pro mzdové účetní: Srážky ze mzdy po zahájení insolvenčního řízení* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://stopdluhu.cz/pro-mzdove-ucetni/>
- RICHTER, Tomáš, 2008. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 471 s. ISBN 978-80-7357-329-4.
- SCHELLEOVÁ, Ilona, 2001. *Jak vyhlásit konkurz a vymáhat pohledávky: firma v konkurzním řízení*. Vyd. 1. Praha: Computer Press, x, 160 s. Business books (Computer Press). ISBN 80-7226-454-0.
- SCHELLEOVÁ, Ilona, 2008. *Základy insolvenčního práva*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 322 s. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-87071-88-5.
- SCHÖNFELD, Jaroslav, 2011. *Moderní pohled na oceňování pohledávek: problém aktiv zvláště v insolvenčním řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, xv, 169 s. C.H. Beck pro praxi.

ISBN 978-80-7400-302-8.

SMRČKA, Luboš, 2010. *Rodinné finance: ekonomická krize a krach optimismu*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, xxii, 538 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-199-4.

STUHL, Seth A., 2003. *Vault guide to bankruptcy law careers*. 1st ed. New York, NY: Vault, 2003, 161 s. ISBN 1581312571.

WOOD, Philip R., 2007 *Law and practice of international finance series*. 2nd ed. London: Thomson/Sweet, 1064 s. ISBN 978-184-7032-140.

ZELENKA, Jaroslav, 2008. *Insolvenční zákon: (zákon č. 182/2006 Sb., ve znění zákona č. 312/2006 Sb., č. 108/2007 Sb., č. 296/2007 Sb. a č. 362/2007 Sb.) : poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2., aktualiz. vyd.* Praha: Linde, 796 s. ISBN 978-80-7201-707-2.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

§	Paragraf
%	Procenta
>	větší než
č.	číslo
č.j.	číslo jednací
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
et. al	a kolektiv
EU	Evropská unie
FO	fyzická osoba
hod.	hodin
HPP	hlavní pracovní poměr
IS	insolvenční správce
IZ	Insolvenční zákon
Kč	korun českých
měs.	měsíčně
MP	majetková podstata
např.	například
ObchZ	Obchodní zákoník
odst.	odstavec
OSŘ	Občanský soudní řád
písm.	písmene
PO	právnícká osoba
příhl.	přihlášené

Sb.	Sbírky zákonů
SZ	sociální zabezpečení
Vyhl.	vyhláška
za-nec	zaměstnanec
za-tel	zaměstnavatel
zák.	zákona
ZP	zdravotní pojištění

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Průběh insolvenčního řízení	16
Obr. 2 Vývoj insolvencí v ČR v letech 2008–2014.....	42
Obr. 3 Vývoj insolvencí podnikatelů a nepodnikatelů v letech 2008–2014	43
Obr. 4 Statistika podaných návrhů na oddlužení v letech 2008–2013.....	44
Obr. 5 Popis všech závazků pana „R“	47

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Návrh evidence příjmů a uspokojování věřitelů.....	35
Tab. 2 Nezajištěné přihlášené pohledávky	50
Tab. 3 Výpočet základní nezabavitelné částky	53
Tab. 4 Výpočet mzdy paní „K“ za měsíc únor 2015	54
Tab. 5 Výpočet mzdy pana „R“ za měsíc duben 2015	56
Tab. 6 Výplatní lístek pana „R“	59
Tab. 7 Vyúčtování mzdy pana „R“	60
Tab. 8 Účtování mzdy pana „R“ na syntetických i analytických účtech	61

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI: Seznam přihlášených pohledávek a propočtení měsíční splátky dlužníka

PŘÍLOHA P I: SEZNAM PŘIHLÁŠENÝCH POHLEDÁVEK A PROPOČET MĚSÍČNÍ SPLÁTKY DLUŽNÍKA

Krajský soud v Ostravě
KSOS 22 INS 17574/2014

ODDLUŽENÍ

PŘEZKUMNÉ JEDNÁNÍ DNE 7. 10. 2014
LHŮTA PRO PODÁVÁNÍ PŘIHLÁŠEK DO: 18. 8. 2014
ÚPADEK: 17. 7. 2014

Seznam přihlášených pohledávek podaných ve lhůtě stanovené pro podávání přihlášek

Pořadové číslo pohledávky	přihlášený věřitel	přihlášená pohledávka v Kč	procenta z celku přihlášených	vykonatelnost	zajištěná	správce popřeno v Kč	ins. dlužníkem popřeno	Zajištěno v Kč	procento z celku zjištěných
	GE Money Bank, a.s.	42 603,47 Kč	18,8202	42 603,47 Kč	ne	0,00		42 603,47 Kč	18,8202
	Českomoravská stavební spořitelna, a.s.	57 992,90 Kč	25,6186	57 992,90 Kč	ne	0,00		57 992,90 Kč	25,6186
	Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR	9 918,00 Kč	4,3813	9 386,00 Kč	ne	0,00		9 918,00 Kč	4,3813
	GE Money Bank, a.s.	4 899,14 Kč	2,1642	0,00 Kč	ne	0,00		4 899,14 Kč	2,1642
	RWE Energie, s.r.o.	4 947,62 Kč	2,1856	4 947,62 Kč	ne	0,00		4 947,62 Kč	2,1856
	ESSOX s.r.o.	27 743,82 Kč	12,2559	16 606,36 Kč	ne	0,00		27 743,82 Kč	12,2559
	Šestý uzavřený investiční fond a.s.	78 265,57 Kč	34,5741	8 044,75 Kč	ne	0,00		78 265,57 Kč	34,5741

Celkem:	226 370,52 Kč	100,000				0,00	0,00	226 370,52 Kč	100,000
	z toho zajištěných:	0,00 Kč						0,00 Kč	
	z toho nezajištěných:	226 370,52 Kč						226 370,52 Kč	

Pohledávky § 168, 169 IZ

Odměna IS:	1 089,00 Kč
výživné - pohl. Postavená na roveň MP (dle pravomocného rozsudku)	0,00 Kč
Celkem:	1 089,00 Kč

Propočty hranice 30%:**Ze sumy přihlášených + §168, 169 IZ:**

30% z přihlášených:	67 911,16 Kč
měsíční splátka pro přihl. Věřitele:	1 131,85 Kč
měsíční splátka celkem vč. § 168, § 196 IZ	2 220,85 Kč

Ze sumy uznaných IS + §168, 169 IZ:

30% ze zjištěných po přezkumu:	67 911,16 Kč
měsíční splátka pro přihlášené věřitele:	1 131,85 Kč
měsíční splátka celkem vč. §168, §169 IZ	2 220,85 Kč